

3402

281

4-21

1888

2010

2001

281:333.3

4-21

97

ԿԱՆՈՆՆԵՐ ԵՒ ՀՐԱՅԱՆԳ

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳԻ ԵՒ ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ

ՀԱՅՈՑ ԵԿԵՂԵՅԱՊԱՏԿԱՆ ՍՏԱՅՈՒՆԺՆԵՐԻ

ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

№ 36/2 m

ПРАВИЛА
И
ИНСТРУКЦІЯ

ПО УПРАВЛЕНІЮ ИМУЩЕСТВАМИ

С.-ПЕТЕРБУРГСКИХЪ И МОСКОВСКИХЪ

АРМЯНСКИХЪ ЦЕРКВЕЙ.

С.-ПЕТЕРБУРГЪ

Типографія И. Н. Скороходова (Надеждинская, 39).

1888.

281-333.3

4-21

ա՛

ԿԱՆՈՆՆԵՐ ԵՒ ՀՐԱՅԱՆԳ

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳԻ ԵՒ ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ

ՀԱՅՈՑ ԵԿԵՂԵՑԱՊԱՏԿԱՆ ՍՏԱՅՈՒԱԾ-ՔՆԵՐԻ

ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

100
42295
(15802-58

32063- Կ. Կ.

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ

ՏՊԱՐԱՆ Ի. Ն. ՍԿՐԻՊՈՒՄՈՎԻ
1888.

Կ Ա Ն Ո Ն Ն Ե Ր

Ս. Պետերբուրգի և Մոսկուայի Հայոց եկեղեցապատկան ստացուածքների կառավարութեան մասին:

Համայնքի Նախարարաց Մանսխո-թի Ղրո-թեան Բար-
չրադոյն հրամանով հասարակութե 1883 թ. նոյեմբերի 18-ին:

Дозволено цензурою. С.-Петербургъ, 29 марта 1888 года.

1) Ս. Պետերբուրգի և Մոսկուայի Հայոց եկեղեցապատկան ստացուածքների և նոցա վերաբերեալ գործերի կառավարութիւնն յանձնուի, իւրաքանչիւր քաղաքում, առանձին Խորհրդարանի, որ կազմուի նախագահից և վեց՝ միմեանց հաւասար իրաւունքով անդամներից, որոց ընտրուին ծխականներն իրանց մէջից եռամեայ ժամանակով:

2) Ներկու Խորհրդարաններին էլ նախագահն է մայրաքաղաքների Հայոց եկեղեցեաց հոգաբարձուն, իշխան Սիմէոն Աբամէլիք-Աղաբեանց:

Ծանօթութիւն. Եկեղեցական Խորհրդարանների նախագահի, ինչպէս և հոգաբարձուի կոչումն իշխան Աբամէլիք-Աղաբեանցի տոհմում անցնում է ցեղից ցեղ արական սեռի մէջ, աւագութեան իրաւունքով, այն անձերին, որոնք Հայաստանեայց եկեղեցու դաւանութիւնն ունին: Այլ Աբամէլիք-Աղաբեանց իշխանների ժառանգներն

անչափահաս լինին՝ մայրաքաղաքների Հայոց եկեղեցեաց ծխականներին իրաւունք է տրվում՝ ընտրել իրանց մէջից, մինչև [Էբամէլիք] ազարեանց իշխանների ցեղի աւագ ներկայացուցչի չափահասութեան հասնելը, ժամանակաւոր նախագահներ յիշեալ Խորհրդարաններին, իւրաքանչիւր անգամ ոչ աւելի քան երեք տարի ժամանակով: Իսկ երբ [Էբամէլիք] ազարեանց իշխանների ցեղի ներկայացուցչի չափահասութեան հասնի՝ ընտրուած ժամանակաւոր նախագահները թողնում են իրանց այս կոչումը, առանց սպասելու ընտրական ժամանակամիջոցի լրանալուն:

3) Բացի Խորհրդարանների անդամներից, եռամեայ ժամանակով ընտրվում են իւրաքանչիւր Խորհրդարանի համար երկու-երկու փոխանգամ, որոնք անդամների տեղը կանցնին՝ եթէ դէպք լինի սոցա բացակայիլ կամ պայմանաժամից յառաջ դուրս գալ Խորհրդարանից: Եթէ դէպք լինի նախագահին բացակայիլ կամ հիւանդանալ՝ իւրաքանչիւր Խորհրդարանում պատկանաւոր Խորհրդարանի անդամներից մէկը, նախագահի ընտրութեամբ, կանցնի նորա տեղը:

4) Խորհրդարանների ժամանակաւոր նախագահների, անդամների և սոցա փոխանգամների ընտրութիւնները կատարվում են ծխականների ընդհանուր ժողովում, ներկայ եղողների ձայների բազմութեամբ, և հաստատվում են թեմակալ առաջնորդից: Եյս ժողովներում ձայնի իրաւունք ունին բոլոր արու ծխականները, որոնք 25 տարեկան եղել են, ունին օրինական իրաւահասութիւն հասարակական պարտաւորութիւններ վարելու, և եկեղեցու ծխական են եղել առնուազն երկու տարի: ժամանակաւոր

նախագահների, անդամների և սոցա փոխանգամների պաշտօնին ընտրվում են միայն այն անձերը, որոնք իրաւունք ունին ծխականների ընդհանուր ժողովին ներկայ լինելու: Ընտրութեան ժամանակի և տեղի մասին ծխականներին յայտարարվում է երեք անգամ ծանուցումով եկեղեցում կիրակի օրերը:

5) Խորհրդարանների ընտրուած անդամներն և նոցա փոխանգամները պաշտօնից դուրս են գալիս երեք տարուց, հերթով, տարեկան մի մի մարդ. բայց կարող են նորից ընտրուիլ:

Ծանօթութիւն. Եռաջի երկու տարին, մինչև կարգ հաստատուիլը, Խորհրդարանների անդամները դուրս են գալիս վիճակով:

6) Խորհրդարանների նիստերը կայացած են համարվում, երբ նոցա ներկայ են եղել առնուազն երեք անգամ: Վճիռները որոշվում են ձայների բազմութեամբ. իսկ ձայների հաւասարութեան դէպքում նախագահի կամ ժամանակաւորագէտ նորա պաշտօնը վարողի ձայնը առաւելութիւն է տալիս: Խորհրդարանների անդամներից մէկը, կամ յատկապէս նշանակուած ուրիշ մի անձ, վարում են Խորհրդարանների արձանագրութիւնները:

7) Խորհրդարանների պարտաւորութեանց շրջանը մայրաքաղաքների Հայոց եկեղեցապատկան ստացուածքների կառավարութեան մէջ, նոցա հաշուապահութիւնը և նոցա գործավարութեանց մանրամասն կարգաւորութիւնը որոշվում են՝ յիշեալ եկեղեցեաց հոգաբարձուի համաձայնութեամբ թեմակալ առաջնորդի հետ՝ առանձին հրահանգով, որ կը հաստատէ թեմակալ առաջնորդին, ի նկատի ունենալով գոյութիւն ունեցող օրէնքները:

8) Եկեղեցու տնտեսական գործերում օգնելու համար՝ խորհրդարաններին ենթարկվում են եկեղեցեաց երեցփոխանները, որոնք գործում են պատկանաւոր խորհրդարանների կազմած հրահանգին համաձայն: Երեցփոխաններ ընտրվում են մայրաքաղաքների Հայոց եկեղեցիներից իւրաքանչիւրին համար ծխականների ձեռքով երեք տարի միջոցով, այն կարգով և իրաւունքներով, որոնք նշանակուած են Օր. Հաւ. Ժ.Ն. հատ. Ա. մասի 1026, 1028 և 1032-րդ յօդուածներում:

9) Յիշեալ եկեղեցեաց գործերին առիթով հարկաւոր դէպքերում հոգաբարձուն, իբրև եկեղեցական խորհրդարանների նախագահ, ըստ առաջնոյն հաղորդակցութեան է մանում կառավարչական տեղերին և անձերին հետ: Առաւարչական տեղերն և պաշտօնաւոր անձերն այս հաղորդակցութեանց մէջ ցոյց են տալիս օրինական աջակցութիւն:

Բարձրագոյն հրամանով 1885 թ. մայիսի 31-ին հաստատուած՝ Նախարարաց Մասնախումբի Պարութեամբ որոշվում է, մայրաքաղաքների Հայոց եկեղեցապատկան ստացուածքների կառավարութեան Աանոնների 5-րդ և 8-րդ յօդուածները փոխել հետևեալ կերպով.

Յօդ. 5) Խորհրդարանների ընտրուած անդամները և նոցա փոխանդամները պաշտօնից դուրս են գալիս եռամեակի լրանալուց յետոյ, առաջինները հերթով, տարին երկու մարդ, իսկ վերջինները՝ նո-

ցա իւրաքանչիւրի ընտրութեան եռամեակը լրանալուց յետոյ, թէ՛ նոքա և թէ՛ սոքա կարող են նորից ընտրուիլ:

Յօդ. 8) Եկեղեցու տնտեսական գործերում օգնելու համար խորհրդարաններին ենթարկվում են եկեղեցեաց երեցփոխանները, որոնք գործում են պատկանաւոր խորհրդարանի կազմած հրահանգին համաձայն: Երեցփոխաններն ընտրվում են ծխականներից երեք տարուան համար այն կարգով և իրաւունքներով, որոնք նշանակուած են Օր. Հաւ. Ժ.Ն. հատ. Ա. մասի 1026 և 1032-րդ յօդուածներում:

ՆԵՐՔԻՆ ԳՈՐԾՈՅ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ

ԲԱՅԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Մայրաքաղաքների Հայոց եկեղեցապատկան ստացուածքների կառավարութեան Բարձրագոյն հրամանով հաստատուած կանոններին վերայ:

Հաղորդարարութեան 29-ին հայիսի 1885, թ. 1460:

1) Որովհետեւ Բարձրագոյն հրամանով 1883 թ. նոյեմբերի 18-ին հաստատուած կանոնների 4-րդ յօդուածին համաձայն, ծխականների ընդհանուր ժողովներում ձայնի իրաւունք ունին այն անձերը, որոնք ծխական են հաշվում առ նուազն երկու տարի՝ ուստի այն Հայերը, որոնք մայրաքաղաքում հաստատ բնակութիւն չունին՝ չեն կարող ծխականներ համարուիլ, եթէ նոքա երկու տարուան ընթացքում չեն նշանակուած ծխականների ցուցակում և խոստովանողների ցանկում:

2) Բարձրագոյն դպրոցներում ուսանողները չեն կարող համարուիլ հասարակական պարտաւորութիւններ կատարելու օրինական իրաւահասութիւն

ունեցողներ, հիմնուելով Բարձրագոյն հրամանով 1884 թ. օգոստոսի 23-ին հաստատուած Ռուսաց Սայսերական համալսարանների կանոնադրութեան 120-րդ և 123-րդ յօդուածներին վերայ, որոց մէջ հակադրվում են ուսանողներին այն կողմնակի անձերը, որոնք հասարակական որոշ գիւրք ունին:

3) Չայնի իրաւունք չունեցող անձերը չեն կարող ընտրութեանց ներկայ գտնուիլ որովհետեւ Բարձրագոյն հրամանով 1883 թ. նոյեմբերի 18-ին հաստատուած կանոնները չեն սահմանադրում, որ ընտրութիւնները դռնբաց լինին. այս լռութիւնից հետեւում, որ կողմնակի հանդիսականների ներկայութիւնը, որ մի քանի հասարակական ընտրութեանց մէջ թոյլատրվում օրէնքի առանձին որոշումով ներկայ դէպքում աւելորդ է համարվում:

4) Որովհետեւ ընտրութեանց ներկայ լինելու մասին օրէնքի տրամադրած պայմաններն իրաւործելը կարելի է միայն այն դէպքում, երբ եկեղեցական խորհրդարանը հսկէ ընտրողական ժողովի օրինադրեալ կարգի պահպանութեան վերայ՝ սորանից հետեւում է, որ այս խորհրդարանն իրաւունք ունի, կասկածելի դէպքերում, անձանց թանձրից պահանջելու վաւերութիւնը՝ համոզուելու համար թէ նոքա իրաւունք ունին ընտրութեանց մասնակցելու:

5) Այս խնդրի լուծումը, թէ խորհրդարանի անդամների ընտրութիւնը քուէարկութեամբ պէտք է անել թէ տոմսակներով՝ կախուած է խորհրդարանի հայեցողութիւնից. նա կարող է, պայմաններին համակերպուելով, ընտրել վերոյիշեալ երկու եղանակներից մէկը կամ միւսը, որն աւելի յարմար համարուի:

Հայրապետութեան հաստատութեան 10-ին մայիսի 1886,
թվ. 1906:

Որովհետև օրէնքին համաձայն համընկերական
հաստատութեանց նիստերը կայացած են համար-
վում, երբ նոցա մասնակցում են ոչ նուազ քան ե-
րեք անդամ, նախագահը մէջը հաշուելով՝ ուստի
այս թիւը բաւական է և եկեղեցական խորհրդա-
րաններին համար:

Հ Ր Ա Հ Ա Ն Գ

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳԻ ԵՒ ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ ՀԱՅՈՑ

ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆՆԵՐԻՆ

Վերաբերում է

Խորհրդարաններին պարտաւորութեանց
եկեղեցապատկան ստացուածքներին կա-
ռավարութեան մէջ, նոցա հաշուապա-
հութեան և նոցա գործավարութեանց
մանրամասն կարգաւորութեան.

Սահմանաձև՝ մայրաքաղաքների յիշատակեցեալ պայման-
առաջարկներէ հաստատութեան Բարձրագոյն Հրամանով 1883 թ.
նոյեմբերի 18-ին հաստատուած կանոններէ 7-րդ յօդուածի
խիստիան հիման վերայ:

ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆՆԵՐԻ ՊԱՐՏԱՌՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

§ 1

Խորհրդարաններին պարտաւորութիւններն են՝
ա) Հսկել եկեղեցապատկան գրամատուցներին
և ստացուածքներին վերայ:

բ) Պահել ձիշտ և մանրամասն ցուցակ եկեղեցապատկան բոլոր շարժուն և անշարժ ստացուածքներին, նշանակելով նոցա արժէքը:

Նկեղեցական անօթները, որոնք գործածվում են կրօնական արարողութեան ժամանակ, պահվում են և գանձվում մի եկեղեցականի հսկողութեան տակ, որին նշանակում է թեմակալ Առաջնորդը մայրաքաղաքների եկեղեցեաց Հոգաբարձուի համաձայնութեամբ: Նրբ հարկ է լինում գնել նոր զգեստներ կամ զանազան եկեղեցական և ուրիշ իրեղէններ՝ Խորհրդարաններն այս մասին պարտուպատշաճ կարգադրութիւն են անում, նախապէս խորհրդակցելով եկեղեցեաց յաջորդի կամ հոգևոր կառավարութեան հետ և սոցա ցուցման համեմատ: Նկեղեցական մաշուած անօթները կամ ուրիշ շարժուն ըստացուածքները ոչնչացնելու, եկեղեցու սեփականութիւնից հանելու կամ ծախելու դէպքերում, Խորհրդարանները պէտք է անշուշտ գործեն պատկանաւոր իշխանութեան թոյլտուութեամբ, Օր. Հաւ. Ժ.Ա. հատ. Ա մասի 1012-րդ յօդ. համաձայն, ըստ հրատ. 1857 թ:

գ) Պահել միջոցներ՝ դրամագլուխներն ըստ կարելւոյն կանոնաւոր և յաջող աճեցնելու համար:

դ) Բնակարանների, խանութների և ուրիշ տեղերի վարձագինը որոշել, ժամանակի և ուրիշ հանգամանքների պայմաններին համեմատ:

ե) Նշանակել և արձակել ստացուածքների կառավարութեան համար կարևոր պաշտօնեաներ, որոշելով նոցա համապատասխան ուժիկներ, համակերպուելով թեմակալ Առաջնորդի հաստատած նա-

խահաշուին, և տալով նոցա պաշտօնավարութեան հրահանգներ:

զ) Հսկել գործավարութեան և տոմարակալութեան վերայ, պաշտօնեաներին յանձնուած գումարների, տոմարների և դիւանադրութեանց պահպանութեան, նոյնպէս և նոցա տրուած հրահանգների ձիշտ գործադրութեան վերայ:

է) Օժանդակել հայազգի խեղճ ուսանողներին, զանազան հայ բարեգործական և կրթական հաստատութեանց, և խնամել յիշեալ եկեղեցեաց ծխական աղքատ հայերին:

ը) Պազմել իւրաքանչիւր տարուան համար մանրամասն հաշիւ և ներկայացնել այն թեմակալ Առաջնորդի հաստատութեան:

Ծանօթութիւն. Տարեկան հաշիւը, թեմակալ Առաջնորդից հաստատուելուց յետոյ, տպագրվում է բաժանվում է ծխականներից ցանկացողներին և գիտութիւն:

թ) Պազմել իւրաքանչիւր եկող տարուան համար մանրամասն նախահաշիւ ստացուածքների կառավարութեան ելեմուտքին, և ներկայացնել այն թեմակալ Առաջնորդի հաստատութեան: Նշած բոլոր հոգևորականների ուժիկն յառաջիկայում ևս տրվում է նոյն քանակութեամբ, ինչպէս որոշուած էր 1883 թ. նոյեմբերի 18-ին Բարձրագոյն հրամանով հաստատուած Սանոնների հրատարակութիւնից յառաջ: Իսկ հոգևորականների ուժիկն աւելցնել կամ պակսեցնել, կամ ձրի բնակարան և վառելիք նոցա տալը դադարեցնել կարելի է միայն եկեղեցեաց Հոգաբարձուի նախապէս համաձայնութիւնից յետոյ:

Թեմակալ Առաջնորդին հետ և նորա Թոյլտուութեամբ:

§ 2

Խորհրդարանի անդամները, փոխանդամները և եկեղեցեաց երեցփոխանները իրանց պարտաւորութիւնները կատարում են ձրիաբար, երեցփոխանները չունին նաև իրաւունք եկեղեցապատկան շինութեանց մէջ ձրի բնակարաններով օգտուելու:

§ 3

Փոխանդամները Խորհրդարանների մէջ պաշտօնավարութեան են մտնում՝ ծխականների ժողովում նոցա ստացած քուէների առաւելութեան կարգով, Խորհրդարանի հրաւիրանօք: Խորհրդարանն առաջարկում է փոխանդամին անդամի պաշտօնավարութիւնն ստանձնել՝ երբ Խորհրդարանի անդամը ժամանակաւորապէս հեռանայ, կամ հիւանդանայ, կամ անդամութիւնից հեռանայ իւր պայմանաժամը ղեռ չլրացած:

§ 4

Խորհրդարանի անդամի պարտաւորութիւնները չեն կարող միաւորուիլ (մէկ անձի մէջ) երեցփոխանների, տան կառավարիչների և եկեղեցապատկան ստացուածքների կառավարութեան ուրիշ պաշտօնեաների պարտաւորութեանց հետ, որոց գործառնութիւններն ենթարկուած են Խորհրդարանների անմիջական հսկողութեան: Նոյնպէս և Խորհրդարանի անդամները չեն կարող ստանձնել որևէ կապալ կամ մատակարարութիւն, որ յարաբերութիւն թւնի եկեղեցապատկան ստացուածքների կառավարութեան հետ:

§ 5

Խորհրդարանի անդամներն և նոցա փոխարինող փոխանդամները իրանց պարտաւորութիւնները վարում են այս հրահանգին համաձայն. իսկ պաշտօնեաներն՝ համաձայն Խորհրդարանից նոցա արուած հրահանգներին. և եթէ նոքա կատարեն օրէնքի հակառակ գործ, իրանց իշխանութեան շրջանից վեր զեղծում, Խորհրդարաններից նոցա արուած, § 1-ում և զրի տակ յիշուած հրահանգին խախտում՝ նոքա կենթարկուին ինչպէս անձնական նոյնպէս և ստացուածքային պատասխանատուութեան, օրէնքի համաձայն:

§ 6

Անմիջական գործավարութեան և հաշուապահութեան համար Խորհրդարանները կողմնակի անձերից ընտրում են մի մի քարտուղար, որոնք իրանց բոլոր գործառնութեանց մէջ կախում ունին անմիջապէս Խորհրդարաններից: Վարտուղարի պարտաւորութիւնն է նաև կազմել Խորհրդարանի նիստերի օրագրութիւնները, եթէ սրանք Խորհրդարանի անդամներից ոչ ոք չխմբագրէ:

§ 7

Եկեղեցապատկան դրամադուլներով և մշտնջենաւոր աւանդներով զնուած արժէթղթերը պահպանուած Պետական Վրամատնում:

§ 8

Եկեղեցական դրամարկղները մտնող բոլոր գումարներն յանձնվում են ընթացիկ հաշուով Խորհրդարանների ընտրած դրամատուները, որոնք ապա-

Հով վարկ ունին: Ընթացիկ հաշվում եղած գումարները պէտք չէ եօլն հալար ըսելու աւելի լինին. սորանից դուրս միւս գումարները պէտք է դործածուին գնելու պետական կամ ուրիշ արժէթուղթեր, միայն թէ սոքա եւ պետութիւնից ապահովուած լինին:

§ 9

Եկեղեցապատկան փողերը չեն կարող փոխ տրուել ում էլ որ լինի, թէպէտեւ փոխատուութեան պայմաններն եկեղեցու շահերին օգտակար էլ լինին:

§ 10

Տարեկան ծախսերի ընդհանուր գումարը՝ նախահաշվում նշանակուած եւ հաստատուած գումարից պէտք չէ աւելի լինի: Իսկ եթէ անհրաժեշտ լինի նախահաշուից դուրս ծախս անելու աւելի քան մի հալար ըսելու՝ այսպիսի ծախսին համար նախապէս պէտք է խնդրել թեմակալ Առաջնորդի թոյլտուութիւնը, բացատրելով նորան այդ ծախսի կարեւորութիւնը: Իսկ նախահաշուից դուրս մի հազար լուբլուց պակաս ծախսի համար թոյլտուութիւն խնդրել հարկաւոր չէ:

§ 11

Խորհրդարաններն, եթէ հնարաւոր գտնեն, կարող են եկեղեցապատկան ստացուածքների կառավարութեան պաշտօնեաներին փոխ տալ, ի հաշիւ նոցա ստանալու ռոճիկներին, նոցա երեք ամսական ռոճիկի գումարից ոչ աւելի: Այս փոխատուութիւնները պէտք է վճարուին առ առաւելն մի տարուան ընթացքում, իւրաքանչիւր ամիս փոխառուի ռոճիկից բարձում անելով:

§ 12

Ամեն մի մատակարարութեան եւ ամեն մի կապալի համար, որոց գումարը մի հալար ըսելու աւելի է՝ Խորհրդարանները կապալառուների պայմանները եւ գները քննելուց յետոյ, նոցանից վստահել եղողներին հետ կնքումեն օրինական պայմանագիրներ, որոց մէջ պայմանաւորվումեն այն բոլոր զիպուածները, որոնք կարող են ըստ ամենայնի ապահովել եկեղեցական շահերը: Բացի այս՝ կապալներն ու մատակարարութիւնները պէտք է ապահովուին կապալառուների կողմից համապատասխան զբաւականներով, կապալագների առաջին մասով, որ պիտի կայանայ կամ արժէթուղթներից, համաձայն զանձային նախարարութեան սակագնին, կամ առձեռն գրամից: Այսպիսի պայմանագիրներ կարող են կապուել եւ հազար լուբլուց նուազ գումարի կապալներին համար եւս:

§ 13

Եկեղեցապատկան բնակարանները վարձով տալու, նոյնպէս եւ կապալների պայմանագիրները կնքվումեն առ առաւելն երեք տարուան ժամանակամիջոցով, բայց այն զիպուածներում, երբ եկեղեցու օգուտն ակներե է՝ Խորհրդարանները կարող են կնքել պայմանագիրներ եւ աւելի ընդարձակ ժամանակամիջոցով, բայց ոչ աւելի քան տասն տարով: Պայմանագիրներում պէտք է յիշուի աների նորոգութեան կարելութիւնը, որպէս զի եկեղեցապատկան ստացուածքների կառավարութիւնն այսպիսի ղեկավարում վարձկանների կողմից արգելքի չհանդիպի:

ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆՆԵՐԻ ՆԻՍՏԵՐԸ

§ 14

Խորհրդարանի Նախագահը, կամ, նորա ցուցմամբ, նորա պաշտօնը վարող անձը, գործերի քանակութեան և յատկութեան համակերպելով, նշանակումէ Խորհրդարանի նիստերի օրն ու ժամը, որը յայտնումէ անդամներին և, հարկաւոր ժամանակ, փոխանդամներին ծանուցագիրներով:

Խորհրդարանի նիստերը սովորաբար տեղի պիտի ունենան ամիսն երկու անգամ, այսինքն իւրաքանչիւր ամսի 12-ին և 25-ին, երեկոյեան 8 ժամին: Եթէ նիստի օրը փոփոխել հարկ լինի՝ այս մասին ծանուցագիրներ կն յուղարկվում մէկ օր յառաջ:

§ 15

Խորհրդարանների անդամներից և փոխանդամներից ոչ ոք իրաւունք չունի խոյս տալ նիստերին ներկայ լինելուց, ժամանակ չունենալու, ծերութեան կամ շարունակ հիւանդութեան պատճառանքով: Նա որ իրան անկարող է զգում իւր պարտաւորութիւնները կատարելու՝ պէտք է խնդրէ որ բոլորովին հրաժարուի եկեղեցական Խորհրդարանի անդամութիւնից:

§ 16

Եթէ Խորհրդարանի անդամը հիւանդ լինի կամ ժամանակաւորապէս հեռանալու լինի քաղաքից՝ պէտք է այս մասին տեղեկութիւն տայ Խորհրդարանի Նախագահին:

§ 17

Նշանակուած օրը Խորհրդարանի նիստը բաց է անում Նախագահը: Իսկ եթէ ներկայ եղող անդամների թիւը օրինական թուից պակաս լինի, (տես Բարձրագոյն հրամանով 1883 թ. հաստատուած Սանոնների 6-րդ յօդուածը) նիստն այս դէպքում համարվումէ չկայացած: Եյս մասին կազմվումէ օրագիր, որը ստորագրումեն Նախագահն և ներկայ եղող անդամները. իսկ յաջորդ նիստին նոյն օրագիրն ստորագրումեն և այն անդամները, որոնք բացակայ են կըլլ չկայացած նիստից:

§ 18

Նիստը բացուելուց յետոյ նախ և յառաջ կարդացվումէ նախորդ նիստի օրագրութիւնն և հաստատվումէ Խորհրդարանի անդամների ստորագրութեամբ, եթէ այս օրագիրը կազմուած և ստորագրուած չլինի նախորդ նիստում: Յետոյ սկսվումէ ընթացիկ գործերի քննութիւնը:

§ 19

Նիստերում գործերի զեկուցումն անումէ Խորհրդարանի քարտուղարն առանձին ձևաթղթերի վերայ, որոնք կոչվումեն «զեկուցման ցուցակ»:

§ 20

Խորհրդարանների ամեն մի նստի համար, և հարկաւոր դէպքերում նիստերում քննուած ամեն մի գործի համար կազմվումեն օրագրութիւններ, որոնք ստորագրումեն Նախագահը կամ նախագահողը և անդամներն, և վաւերագրումէ քարտուղարը:

§ 21

Խորհրդարանի անդամներն իրանց առաջարկութիւնները կամ յայտարարութիւնները գրաւոր մատուցանումեն Նախագահին կամ նախագահողին, կամ թէ անումեն բերանացի՝ նիստի ժամանակ վերջին զէպքում նոքա օրագիր են անցվում: Այս յայտարարութիւնները կամ իսկոյն առնվումեն քննութեան կամ յետաձգվումեն յաջորդ նիստին քննութեան, միայն թէ նոյն առաջարկութիւնն անողն ներկայութեամբ:

§ 22

Նիստին ներկայ եղող անդամը ոչ մի պատճառով չէ կարող հրաժարուիլ իւր ձայնը տալուց նիստում քննուող գործերի մասին:

§ 23

Խորհրդարանների նիստերում չեն կարող քննութեան առնուիլ այնպիսի խնդիրներ, որոնք սեփական եկեղեցապատկան ստացուածքների կառավարութեան և նոցա վերաբերեալ գործերին հետ յարաբերութիւն չունին, համաձայն Բարձրագոյն Հրամանով 1883 թ. հաստատուած Սանոններին:

ԾԽԱԿԱՆՆԵՐԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎ

§ 24

Ծխականների ընդհանուր ժողովն հրաւիրումեն եկեղեցական Խորհրդարաններն ամեն տարի մէկ անգամ, ոչ ուշ քան ապրիլ ամսում կամ մայիսի սկիզբներում, ընտրելու համար անդամներ, փոխանդամներ նոյնպէս և եկեղեցու երեցփոխաններ:

Ծառիւն-Բիւն. Սայրաքաղաքների եկեղեցեաց Հոգաբարձուի և մայրաքաղաքների եկեղեցական Խորհրդարանների Նախագահի մահուան զէպքում հրաւիրվումէ ծխականների արտակարգ ժողով, համաձայն Բարձրագոյն հրամանով հաստատուած Սանոնների 2-րդ յօդուածի ծանօթութեան:

§ 25

§ 24-ում նշանակուած պաշտօնեաների ընտրութիւնը կատարվումէ այն պայմանաժամը լրանալուց յետոյ, որ նշանակուած է Բարձրագոյն հրամանով հաստատուած Սանոններին մէջ:

§ 26

Ընդհանուր ժողովն հրաւիրվումեն ծխականները՝ եկեղեցում երեք անգամ ծանուցումով կիրակի օրերն, արարողութեան վերջանալուց յետոյ, որի մէջ յայտնվումէ ընտրութեան օրն ու տեղը երրորդ ծանուցումը պիտի լինի ընդհանուր ժողովի օրից մի շաբաթ յառաջ:

§ 27

Ընդհանուր ժողովի ժամանակի և տեղի մասին եկեղեցեաց Հոգաբարձուն յայտնումէ պ. Վաղաքապետին, պ. Աւագ-ոստիկանապետին և քաղաքաբանի ոստիկանին:

§ 28

Ընդհանուր ժողովից յառաջ եկեղեցական Խորհրդարանները պատրաստումեն հայերէն և ռուսերէն լեզուներով այբբենական կարգով ձայնի իրաւունք ունեցող այն ծխականների ցանկը, որոնք հասցէի

գրքում գրել են իրանց անունը, հայրանունն և ազգանունը և ուրիշ տեղեկութիւններն, համաձայն գրքի վերագիրներին:

Խորհրդարաններն այն ցուցակները հաստատում են և տպագրել տալով յուղարկում են ծխականների հասցէներով: Յիշեալ ցանկերին հետ յուղարկվում են ծխականներին և տպուած ծանուցագիրներ ընդհանուր ժողովի ժամանակի և տեղի մասին: Այս ծանուցագիրներն համարվում են և ընդհանուր ժողովի մուտքի տոմսակ:

Մանօթիւն. Տպուած ծանուցագիր չստացողներն ընդհանուր ժողովը կարող են մտնել միայն այն դէպքում, եթէ նոցա իրաւահասութիւնը նշանակուած է հասցէի գրքում և հաստատուած է Խորհրդարանից:

§ 29

Ընդհանուր ժողովին ներկայ եղողներին թիւը որոշվում է ներկայացուած մուտքի տոմսակների թուով:

§ 30

Ընդհանուր ժողովը մտնելիս ամեն մի ծխական ստանում է մի մի ձեւաթուղթ, նշանակելու համար նորա վերայ իւր առաջարկելու ընտրելիների անուններն ու ազգանունները:

§ 31

Նկեղեցական Խորհրդարանները ծխականների ընդհանուր ժողովներին մասնակցելու իրաւահասութիւնը որոշելիս՝ առաջնորդվում են Բարձրագոյն հրամանով հաստատուած 1883 թ. Սանոնների 4-րդ

յօդուածով և Ներքին Պործոց Նախարարութեան այն Սանոնների մասին տուած բացատրութեամբ:

§ 32

Նշանակուած օրին ու ժամին ժողովը բաց է անում մայրաքաղաքների նայոց եկեղեցեաց նոգաբարձուն, որ և նախագահում է ընդհանուր ժողովում: Եթէ մայրաքաղաքների եկեղեցեաց նոգաբարձուն և Խորհրդարանների Նախագահը որեւիցէ պատճառով չէ կարող Նախագահել ընդհանուր ժողովին՝ ծխականներին է թողնում ընտրել իւր փոխանակ այն ժողովին նախագահող:

§ 33

Քարտուղարի պաշտօնն ընդհանուր ժողովում վարում է Խորհրդարանի քարտուղարը:

§ 34

Ընդհանուր ժողովի բացուելուց յետոյ մայրաքաղաքների եկեղեցեաց նոգաբարձուն կամ ընտրուած նախագահողը, յայտնելով Խորհրդարանից դուրս եկող անդամների և փոխանդամների, նոյնպէս և երեցփոխանների անունները, բացատրում է, որ դուրս եկածները կարող են նորից ընտրուիլ: Ետոյ հրաւիրում է ժողովականներին ստուգելու ներկայ եղող ծխականների թիւը (§ 28), և յետոյ ընտրութիւնն սկսելու, § 36-րդում նշանակուած կարգով:

§ 35

Ներկայ եղողների թիւը որոշելուց յետոյ նոգաբարձուն կամ նախագահողն հրամայում է այլ ևս ժողովը ներս չթողնել ուշացածներին:

§ 36

Պատկաններին բաժանուած և նոցանից ներկայացուած ձեւաթղթերի քանակութիւնն ստուգուելով կազմվումէ ցուցակ այն անձերին, որոնք պիտի ենթարկուին ընտրողական քուէարկութեան: Վուէտուիները զննվումեն և շարվումեն կարգով, և նոցա վերայ դրվումեն ընտրուողների անուններն և ազգանունները, սոցա ստացած ձայների առաւելութեան կարգով: Յետոյ՝ Նախագահը կոչումէ ընտրողներին, որոնք իւրաքանչիւր քուէտուփի մօտ ստանումեն մի մի քուէ (գնդակ) և ձգումեն քուէտուփի այս կամ այն բաժանմունքը («գեր» կամ «դէմ»): Իւրաքանչիւր քուէտուփի մօտ պէտք է լինին այնքան քուէ, որքան որ ծխականներ ներկայ են ժողովին, և այն քուէն, որ ստանումէ ծխականը մի քուէտուփի մօտ՝ պէտք է անշուշտ ձգէ նոյն քուէտուփը, բայց ամենեւին թոյլ չէ տրվում, որ մի քանի քուէտուփների մօտ ստացուած քուէները մի քուէտուփ ձգուին: Վուէարկութեան վերջանալուց յետոյ ներկայ եղող ծխականներից հրաւիրվումեն երեք մարդ՝ ստուգելու և նշանակելու ստացուած հեռանքը. իսկ քուէները համրումէ ընդհանուր ժողովի՝ Նախագահը, ժողովականների առջև:

Իւրաքանչիւր քուէտուփի մէջ եղած ընտրողական և ոչ-ընտրողական քուէների թիւն աւելի պիտի չլինի ներկայ եղող ընտրողների թուից. հակառակ դէպքում այն ընտրուածն ենթարկվումէ վերաքուէարկութեան:

Պատկաններին. Եթէ ապագայում գտնուի քուէարկութեան աւելի յարմար եղանակ՝ ընդ-

հանուր ժողովը կարող է նորանով անել ընտրութիւնները:

§ 37

Ընտրուած է համարվում այն անձը, որ ստանումէ ձայների բազմութիւն, որ հաշվումէ ընտրողական քուէների համեմատութեամբ ժողովին ներկայ եղող ծխականների ընդհանուր թուին հետ:

§ 38

Եթէ ընտրուի ընդհանուր ժողովից բացակայ եղող մի ծխական և եթէ նա հրաժարի՝ նորա տեղ ընտրվումէ ժողովին ներկայ եղող փոխանդամը:

§ 39

Ընդհանուր ժողովում ներկայ չեղող, բայց ընդհանուր ժողովում ընտրուած անձը պարտաւոր է եօթն աւուր միջոցում յայտնել եկեղեցական Խորհրդարանի Նախագահին իւր համաձայնութիւնը կամ անհամաձայնութիւնն իւր ընտրութեան մասին: Եթէ նա ոչինչ չյայտնէ՝ սա կհամարուի նորա կողմից մերժում:

§ 40

Ընդհանուր ժողովի որոշումներն, ընտրութեան կարգի և կատարման մասին, օրագիր են անցնում, որը ստորագրումեն ընդհանուր ժողովի Նախագահը, Խորհրդարանի անդամներն և ընդհանուր ժողովին ներկայ եղող ծխականներից ցանկացողները:

§ 41

Ընդհանուր ժողովներում Նախագահի պարտաւորութիւնն է թոյլ չտալ արժարժուելու այնպիսի

գործերի և ենթադրութեանց մասին խնդիրներ, որոնք, Բարձրագոյն Հրամանով Հաստատուած 1883 թ. Մանոնների 1-րդ յօդուածի իսկական խմատով, ոչ եկեղեցական խորհրդարանների գործառնութեանց շրջանին մէջ են մտնում և ոչ ծխականների:

§ 42

Եկեղեցեաց Հոգաբարձուն և մայրաքաղաքի եկեղեցական Խորհրդարանի Նախագահը թեմակալ Առաջնորդի Հաստատութեանն է ներկայացնում ընտրուած անձերին, որոնք իրանց պարտաւորութիւնները վարել սկսումեն իրանց Հաստատուելուց յետոյ: Այս մասին նոցա տեղեկութիւն է տալիս Խորհրդարանի Նախագահը:

§ 43

Ընդհանուր ժողովում տեղի ունեցած անկանոնութեանց մասին զիտողութիւններ կարող են Հաղորդուիլ եկեղեցական Խորհրդարաններին ընտրութիւնից յետոյ ութ օրուան ընթացքում:

Խորհրդարանը քննութեան առնելով այս զիտողութիւնները՝ ներկայացնում է նրանց թեմակալ Առաջնորդին իւր որոշումով հանդերձ նոցա մասին:

§ 44

Եթէ ծխականները եկեղեցապատկան ստացուածքների օգտին Համար պէտք են Համարում որեւէ առաջարկութիւն կամ յայտարարութիւն անել՝ այս անումեն ընդհանուր ժողովից դուրս եկեղեցական Խորհրդարաններին գրաւոր կերպով: Եթէ այս գրաւոր առաջարկութիւններն ստորագրուած են առնուազն 30 իրաւահաս ծխականներից՝ Խորհրդա-

րաններն իրանց որոշումը նոցա մասին Հաղորդում են ստորագրողների հաւատարմատարին միջոցով, և Խորհրդարանի այս որոշման պատճէնն յուղարկում են թեմակալ Առաջնորդին ի զիտողութիւն և ի պարտաւորաւորաւ տնօրէնութիւն:

§ 45

Եթէ ընդհանուր ժողովի անդամները խանգարեն բարեկարգութիւնը, և կարելի չլինի այն վերահաստատել՝ Նախագահը պարտաւոր է ժողովը փակել: Եթէպէտեւ ընտրութիւնները դեռ կատարուած չլինին, և որոշումէ ուրիշ անգամ ժողով Հրաւիրել: Եթէ այս երկրորդ անգամին էլ միեւնոյն պատճառներով ընտրութիւնները չկայանան՝ Նախագահը դարձեալ փակում է ժողովը և այս մասին ներկայացնում է թեմակալ Առաջնորդի բարեհայեցողութեան և սպասում նորա տնօրէնութեանը:

ՀԱՅՈՒԱՊԱՅՈՒԹԻՒՆ

§ 46

Եկեղեցական Խորհրդարանները տոմարներն և հաշիւները պահումեն այնպէս, որ ամեն ժամանակ նոքա պարունակեն լիակատար ու ճիշտ տեղեկութիւններ պատրաստ դրամազուխների, եկեղեցապատկան ստացուածքների կառավարութեան ելմուտքի, այնպէս և եկեղեցապատկան շարժուն և անշարժ ստացուածքների վեճակի մասին:

§ 47

Ամեն ամիս, ոչ ուշ քան ամսի 12-ին, Խորհրդարանները քննումեն ելմուտքի հաշուեկշիռը,

ստուգումեն զրամարկդի առձեռն գումարը, և այն հաշուեկշիռը վաւերացնումեն իրանց ստորագրութեամբ:

§ 48

Իւրաքանչիւր ամսուան համար, ոչ ուշ քան ամսի 4-ին, եկեղեցու երեցփոխանը, տների կառավարին ու գերեզմանատան եկեղեցու և նորա մօտ գրտնուած տան վերակացուն ներկայացնումեն բոլոր մանրամասն տեղեկութիւնները՝ այն ամսուամ ստացուած մուտքի և նոցա արած կամ Խորհրդարանից թոյլատրուած ծախսերի մասին, որոնք պէտք է ունենան հաւատարմացնող թղթեր: Վարտուղարը բոլոր այս տեղեկութիւններն ստուգումէ, դասաւորումէ և մօցնումէ պատկանաւոր տումարները, և հաշուային ամսու հաշուեկշիռին հետ ներկայացնումէ Խորհրդարանի քննութեան և հաստատութեան:

§ 49

Հաշուային ամսուամ քաղաքի և գերեզմանատան եկեղեցիներից և տներից երեցփոխանի և գերեզմանատան եկեղեցու վերակացուի ձեռքով ստացուած բոլոր հասոյթներն յանձնվումեն եկեղեցապատկան տների կառավարիչներին, սոցանից ստացադիր առնուելով. իսկ սոքա իրանց յանձնուած գումարներն իսկոյն դնումեն ընթացիկ հաշուով Խորհրդարանի ցոյց տուած զրամատուներ, բնակարաններից նոյն ամսուամ հետզհետէ ստացուած գումարներին հետ:

Այսն այն հասոյթներից, որ ստանումեն եկեղեցիները կրօնական արարողութեանց—մկրտութեան,

պսակի, թաղման, հոգեհանգստի համար, Խորհրդարանները, բոլոր Հայոց եկեղեցեաց մէջ գոյութիւն ունեցող կարգին համաձայն, իւրաքանչիւր ամսի վերջն պարտաւոր են յուղարկել իրանց վիճակի կոնսիստորիան, տեղական հոգեւոր կառավարութեան միջոցով:

Բացի սորանից այլևայլ կամաւոր նուիրատուութիւններ առանձին զրբերով եկեղեցւոյ Գրքաց յօգուտ նորա՝ կարող են տեղի ունենալ ոչ այլպէս, բայց եթէ պատկանաւոր իշխանութեան թոյլտուութեամբ, համաձայն Օր. Հաւ. ԺԵ հտ. Ամսի 1014 յօդ., ըստ հրատ. 1857 թ:

§ 50

Տների կառավարիչներն առանց Խորհրդարանի թոյլտուութեան ոչ մի դէպքում իրաւունք չունին իրանց մօտ պահելու բնակարաններից կամ արդիւնքի ուրիշ աղբիւրներից նոցա ձեռքն հասած փողերը:

§ 51

Բոլոր այն հաշիւները, որոնցով պէտք է վճարումներ անել՝ իւրաքանչիւր ամսի 20-ին ներկայացնումեն Խորհրդարանին երեցփոխանը, տների կառավարիչն և գերեզմանատան եկեղեցու վերակացուն: Այս հաշիւները պարտուպատշաճ ստորագրութեամբ պէտք է վաւերացուած լինին՝ թէ նոցա մէջ նշանակուած առարկաներն յիրաւի ստացուած են և աշխատութիւնները կատարուած:

§ 52

§ 51-րդում յիշուած հաշիւներին համաձայն Խորհրդարանի քարտուղարը պատրաստումէ վը-

Ճարային թերթեր և առանձին ցուցակով ներկայացնում է հաստատութեան Խորհրդարանի նիստին, ոչ ուշ քան ամսի 25-ին: Նոյն միջոցին ներկայացվում են և հոգևորականներին ու ծառայողներին վարձքը վճարելու համար կազմուած պահանջագիրները: Այս վճարային թերթերին վերայ մակագրում է Նախագահը և նշանակում է չէկի համարը, և իւրաքանչիւրին վերայ առանձին գրում է՝ «վճարել»: Երբ այս թերթերով վճարքները կատարուին, որի մասին ստացողներն ստորագրում են նոցա վերայ՝ նոքա մանուկն են կեղեցական Խորհրդարանի գիւանագրութեանց մէջ:

§ 53

Առանց Խորհրդարանի թղթառութեան չէ կարելի անել ոչ մի ծախս, բացի մանր ծախսերից, որոց համար Խորհրդարանը կանխապէս տալիս է որոշեալ գումարներ:

§ 54

Մանր ծախսերի համար կանխապէս դրամ ստացող պաշտօնեաները պարտաւոր են, այդ ծախսերն անելուց յետոյ, Խորհրդարանին ներկայացնել արած ծախսերին մանրամասն հաշիւը, նոցա հաւատարմացնող թղթերով հանդերձ: Սրանք ստուգելուց յետոյ Խորհրդարանն, եթէ հարկ լինի, նորից անօրինում է կանխապէս դրամ տալ:

§ 55

Այն հաշիւների վճարումը, որոնք հաստատուած են Խորհուրդներից, պայմանագիրներով, պայմաններով և օրագիրներով՝ վճարային թերթերի վերայ

թղթառութեւն Նախագահը, և վաւերագրում է քարտուղարը: Իւրաքանչիւր վճարային թերթի կցուած պէտք է լինին՝ պարտուպատշաճ կարգով վաւերացրած հաշիւներ, իբրեւ ապացոյց, թէ մատակարարութիւնը, կապալը կամ միւս աշխատութիւններն յիրաւի կատարուած են: Իսկ ուրիշ տեսակ ելքերի կամ ծախսերի, որոնք թղթառութեւն Խորհրդարանից՝ վճարային թերթերն՝ վճարելու համար ստորագրվում են Խորհրդարանում ներկայ եղող անդամներից:

§ 56

Վճարային թերթերով վճարելու համար Խորհրդարանն ամեն անգամ թղթառութեւն տների կառավարչին չէկ տալ՝ ընթացիկ հաշուից փող ստանալու համար: Իսկ մոմավաճառութիւնից, ուրիշ աղբիւրներից և եկեղեցական դանձանակից գոյացած գումարներով չէ կարելի վճարքներ անել, թէպէտև սոքա թղթառված լինին Խորհրդարանից. նոցա համար կամ կանխապէս դրամ է տրվում կամ առանձին չէկ:

§ 57

Հաշուային տարին սկսվում է Յունւարի 1-ից:

§ 58

Եկեղեցապատկան ստացուածքների կառավարութեան հաշիւը պէտք է բովանդակէ հետեւեալ գրեթաւոր գրուիները.

1) Մասնաձեւ.

ա) Մուտք քաղաքի և գերեզմանատան եկեղեցիներից, ինչպէս՝ արդիւնք մոմավաճառութիւնից, հար-

սանիքի և թաղման ժամանակ եկեղեցու լուսաւոթիւնից, եկեղեցապատիւն դադարի-ծածկոյթիւնի գործածութիւնից, տանը և եկեղեցում կատարուած հոգեհանգիստներից և մկրտութեան աւազանից. բ) Մուտք քաղաքի տանից. վարձք բնակարաններից, խանութներից և ուրիշ տեղերից, որոնք բնակարաններից անկախ են. տներում գտնուած մաշուած իրեղէնների վաճառումից, տոկոսներից, որոնք ստացվում են եկեղեցապատիւն դրամադրութիւններից և ընթացիկ հաշուով տրուած գումարներից, նոյնպէս և տան տնտեսութեան մէջ տեղի ունեցող պատահական եկամուտներից:

2) Եւրոպէական

ա) Մուտք քաղաքի և գերեզմանատան եկեղեցիաց վերայ, ինչպէս պահպանութիւն հոգեւոր կառավարութեանց, հոգեւորականներին և եկեղեցական պաշտօնականներին, նպաստ նոցա պրիւներին. հրդեհից ապահովագրութիւն, եկեղեցու վառելիք և լուսաւորութիւն, նորոգութիւն եկեղեցիաց և եկեղեցական անօթիւնների, և ուրիշ մանր ծախսեր. բ) Վաղաքի և գերեզմանատան տներին վերայ. պահպանութիւն պաշտօնականներին և ուրիշ անձերին, նրապատ և պարգէներ. ապահովագրութիւն, վառելիք, լուսաւորութիւն, ջուր, նորոգութիւն և պահպանութիւն գաղի և ջրի խողովակներին, տների և սալայատակների նորոգութիւն. պետական հարկ և գնահատութեան տուրք. ծխնեղջիւրի մաքրութիւն, աղբիւսի և փոշու արտահանութիւն, Խորհրդարանների գրասենեակի պիտոյքներ, և ուրիշ մանր չնախատեսուած ծախսեր. գ) Բնակարաններ ծախսեր. «եկեղեցական» կոչուած թոշակաւորները

Լազարեան Ռեմարանում, Պետերբուրգի Խորհրդարանի մասնակցութիւնը մի քանի ուսումնարանների պահպանութեան, նպաստ Ս. Պետերբուրգում ուսանողներին և նպաստ մայրաքաղաքներն եկող աղքատներին, և նրանց և ուրիշ աղքատներին հայրենիք յուղարկելու ծախս, հիւանդանոցներում մեռած անկարող հանգուցեալների թաղում:

3) Սոցանից յետոյ հաշուին մէջ (հաշուելուում պէտք է ցոյց տրուին. Պահանջէն մէջ.

ա) Վրամարկի հաշիւը, այսինքն յաջորդող յունվարի 1-ին դրամարկում առձեռն պատրաստ գումարը. բ) հաշիւ ընթացիկ հաշիւների. գ) Եկեղեցապատիւն արժէթիւնի հաշիւը (նշանակելով թիւների արժէքը վերջին՝ հաշուի կազմուելուն նախընթաց շուկայի գներով և եկեղեցական տոմարների հաշուով), հանգերձ նոցա անուանական գներով. դ) հաշիւ անշարժ կալուածներին, իւրաքանչիւր շինութեան արժէքն առանձին, դուրս դալով նորանից 2% վճարում. ե) հաշիւ շարժուն ստացուածքների, նոցա արժէքով հանգերձ, դուրս դալով տարեկան 10% վճարում. զ) հաշիւ զանազան պարտապանների, հաստատութեանց և անձերի. է) հաշիւ կամ ցուցակ դրաւականների, որ առնուած են կապաւառուներից կամ մատակարարներից տոկոսաբեր թիւներիով կամ պատրաստ դրամով, և բ) Յուցակ յաջորդող յունվարի 1-ին մնացած փայտին, մոմերին, ձէթին, ձեւթիւնի, զրելու թիւների, և այլն: Պահանջէն մէջ ա) հաշիւ եկեղեցապատիւն դրամադրութիւններին, նախորդ տարում զոյացած արդիւնքներով հանգերձ, բ) հաշիւ մշտնջենաւոր աւանդներին, որոնք որոշեալ նպատակներով նուիրել

են զանազան անձեր իրանց կտակներով, դ) Հաշիւ զանազան պարտատէրներին, այսինքն այն գումարներին, որոնք պարտաւոր են եկեղեցիները վճարել զանազան Հաստատութեանց և անձերի, և չեն վրձարել այն Հաշիւները Հաշուային տարում, նոյնպէս և հոգեւորականներին և ուրիշ պաշտօնեաներին Հաշուային տարում չվճարուած ռոճիկներին. նաև Հաշիւ այն գումարներին, որոնք վարձկանները վճարել են կանխաւ, յաջորդող տարուան Հաշուին, և դ) Հաշիւ շահի և վնասի (իսկական շահ Հաշուային տարում):

§ 59

Անվտանգելի պարտքերը տարեկան Հաշուեկշիռներում պէտք է նշանակուած լինին մօտաւոր թուերով. իսկ եկեղեցապատկան տոկոսաբեր թղթերի արժէքները պէտք է նշանակուած լինին ոչ բարձր այն գնից, որով գնուած են:

ԳՈՐԾԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ

§ 60

Խորհրդարանը մտած բոլոր թղթերին վերայ, նրանց բանալուց կամ ընդունելուց յետոյ, քարտուղարը մակագրումէ նոցա մտնելու տարին, ամիսն և օրը և համարն ըստ կարգին:

§ 61

Ստացուած թղթերը մոցվում են մտեալ թղթոց տոմարը, ուրտեղ նշանակվում են, ստացման կարգով, իւրաքանչիւր թղթի համառօտ բովանդակութիւնը,

տարին, ամիսն, օրը, համարը և անունն այն Հաստատութեան կամ անձին, որից ստացուած է. այս տոմարում նշանակվում են և կեալ թղթերի համարները:

§ 62

Մտեալ թղթերը, տոմար մոցուելուց յետոյ (§ 61) ներկայացվում են Խորհրդարանների Նախագահին, որ մակագրումէ նոցա վերայ:

§ 63

Նախագահը կրթ. քննութեան առնէ մտեալ թղթերը և նոցա վերաբերեալ բացատրութիւններ՝ այնուհետև նոցա մասին կազմվումէ զեկուցման թերթ:

§ 64

Չեկուցման թերթը պէտք է պարունակէ թղթերի բովանդակութիւնը և հարկաւոր տեղեկութիւններ ու բացատրութիւններ այն գործի մասին, որ նախորդ նիստին քննուած չէ եղել: Եսկ անդամների բերանացի առաջարկութիւնները զեկուցման թերթը մոցվում են նիստի ժամանակ:

§ 65

Առդմնակի անձերի բերանացի խնդիրները լսվում են Խորհրդարանի նիստի ժամանակ, և նոյն ժամանակ մոցվում են զեկուցման թերթը՝ քննուելու համար:

§ 66

Չեկուցման թերթը պատրաստուելուց յետոյ առաջարկվումէ Խորհրդարանի յաջորդ նիստին՝ վրձուուելու համար:

§ 67

Խորհրդարանի որոշումը իւրաքանչիւր գործի մասին, նիստին ժամանակ՝ Նախագահը համառօտապէս մակագրումէ ղեկուցման թերթին վերայ այն բաժնում, որ վերադիր ունի «Խորհրդարանի որոշում»:

§ 68

Չեկուցումը կայանումէ գործի ընթերցման և քննութեան մէջ, որի ժամանակ ղեկուցանողն հարկաւոր դէպքերում տալիս է բերանացի բացատրութիւններ:

§ 69

Գործերը ղեկուցման թերթով հետզհետէ քննուելիս և որոշուելիս՝ կազմվումէ արձանագրութիւն, որի մէջ նշանակվումեն նիստի թիւը, ներկայ եղող անդամների անունները, գործերի բովանդակութիւնը, վճիռը և դեր ու դէմ ձայները:

§ 70

Արձանագրութիւնը կազմվումէ նիստին ժամանակ, իսկ եթէ հնարաւոր չէ լինում գործերի հետզհետէ քննուելիս կազմել և արձանագրութիւն՝ սա կազմվումէ յետոյ և սեւագրութեամբ յուղարկվումէ անդամներին ի ղիտողութիւն: Յաջորդ նիստում կարգացվում և ստորագրվումէ այն Խորհրդարանի անդամներից:

§ 71

Եթէ արձանագրութիւնը կազմուած չէ նիստի ժամանակ, իսկ մի քանի գործեր անհրաժեշտ պա-

հանջումեն իսկոյն գործադրութիւն՝ այսպիսի գործերը Խորհրդարանից վճռուելով՝ ստորագրվումեն անդամներից նոյն իսկ ղեկուցման թերթին վերայ:

§ 72

Խորհրդարանի անդամներն իրաւունք չունին իրանց ի ղիտողութիւն յուղարկուած նախորդ նիստի արձանագրութեանց մէջ փոփոխել իրանց յայտնած մտքերը: Եթէ մէկը նկատէ, որ իւր կարծիքը ճիշտ չէ արձանագրուած քարտուղարից՝ նա իրաւունք ունի յաջորդ նիստում պահանջելու, որ աւելի ճիշտ արձանագրուի այն. թէ այս դէպքում անդամները տարաձայն լինին՝ նորա պահանջը վճռվումէ ձայների բազմութեամբ:

§ 73

Ստորագրութեան համար պատրաստուած արձանագրութեանց մէջ թոյլ չէ տրվում ուղղագրութիւնների անել կամ մի բան քերել իսկ եթէ անհրաժեշտ պատճառով սա տեղի ունենայ՝ արձանագրութեան վերջում, ստորագրութիւններից յառաջ, պէտք է յիշուի այս մասին:

§ 74

Արձանագրութիւնները գրվումեն յօդուած յօդուած և ըստ կարելոյն բացայայտ:

§ 75

Արձանագրութիւնները անդամների ստորագրելուց յետոյ, պէտք է, համաձայն նոցա պարունակած վճիռներին, գործադրել բոլոր նոցա մէջ բովանդակուածը, և պաշտօնապէս զրաւոր կերպով հաղորդել ում հարկ է:

§ 76

Նշեալ թղթերը պատրաստուած Խորհրդարանի քարտուղարը համաձայն արձանագրութեան կամ անդամների ստորագրած ղեկուցման թերթին (§ 71): Նոքա պէտք է բացայայտ լինին և պարունակեն դործին վերաբերեալ բոլոր տեղեկութիւնները: Նոցա վերայ ևս նշանակվումէ համար ըստ կարգին: Նշեալ թղթերն ստորագրումէ Նախագահը և վաւերագրումէ քարտուղարը:

§ 77

Նշեալ թղթերը, զիւ տէրերին չյուղարկուած, մոցվումեն կէալ թղթոց տոմարը, ուրաեղ նշանակվումեն նոցա համարները, օրը, տարին և ամիսը և այն անձին անունը, որին յուղարկվումեն: Բացի այս՝ այնտեղ գրվումեն բովանդակութիւնն և համարը այն արձանագրութեան, որի հիման վերայ կազմուած է թուղթը: Նշեալ թղթերի պատճէները (պատճէնահան մամուլով) պահվումեն Խորհրդարանների դործերում:

§ 78

Հասցէներով յուղարկուելու ելեալ թղթերը պէտք է զրուած լինին թղթեայ պահարանի մէջ և կնքուած Խորհրդարանների կնիքով: Նոքա տեղ են հասցվում առաքման գրքով:

§ 79

Նշեալ և մտեալ թղթերի տոմարները կարող են զետեղուիլ միւսնոյն գրքին մէջ, որի ձախ կողմում նշանակվումեն մտեալ և աջ կողմում ելեալ թղթերը:

§ 80

Նոյնանման բովանդակութեամբ թղթերը, ինչպէս ուսանողների և ուրիշ անձերի խնդիրներն ամսական կամ միանուագ նպաստի մասին՝ կազմումեն մի դործ և նշանակվումեն մի համարով:

§ 81

Եւրաքանչիւր գործում պէտք է նշանակուած լինին նորա մէջ բովանդակուած թղթերի, թէ մրտեալների և թէ կէալների, և նոցա յաւելուածների ցանկը, նոյնպէս և այն անձերի և հաստատութեանց անունները, որոնցից ստացուել կամ որոց յուղարկուել են այն թղթերը: Այն գործի երեսին վերայ նշանակվումեն գործի անունը, համարը, նորա սկսուելու և վերջանալու ժամանակն և թերթերի թիւը:

§ 82

Խորհրդարանների բոլոր գործերը, զիւանագրութիւններն ու նիստերի արձանագրութիւնները պահվումեն Խորհրդարանների գրասենեակներում, և նոցա ամբողջութեան պատասխանատու է քարտուղարը:

§ 83

Խորհրդարանների նիստերի բուն արձանագրութիւնները, զիւանագրութիւններն և զրամարկիլ ու հաշուի տոմարները ոչ ոքի չեն կարող տրուիլ տուն տանելու համար. նրանց կարելի է նայիլ Խորհրդարանի գրասենեակում: Աթէ անդամներից մէկը պէտք ունենայ, կկեղեցապատկան ստացուածքների շահերին համար, երկար միջոցով նայելու և

քննելու մի դործ կամ զիւանադրութիւն՝ քարտուղարն առանձնական պատճէներ է հանում նոցանից (արձանադրութիւններից կամ ուրիշ հարկաւոր թղթերից) և տալիս է նոյն անդամին:

§ 84

Որոշելու համար մայրաքաղաքների ծխականների թիւը, և ամեն տարի, ընդհանուր ժողովներից յառաջ, նոցա, նոյնպէս և իրաւահասանքի ճիշտ ցուցակը կազմելու համար (Բարձրագոյն հրամանով հաստատուած 1883 թ. Սանոնների 4րդ յօդ.) պատկանաւոր եկեղեցական Խորհրդարանը պարտաւոր է մայրաքաղաքների փշեալ եկեղեցիներում պահել հասցէների պրեքնական զիրք, որ պիտի լինի ժապաւնուած, համարագրուած և Խորհրդարանի կրնքով վաւերացած: Հասցէի դրքերը պիտի ունենան հետեւեալ բաժանմունքները. 1) ծխականի ազգանունն, անունը և հայրանունը, 2) ծնեան տարին, 3) ծննդատեղին, 4) կոչումն և պարագմունքը, 5) մայրաքաղաք եկած տարին, 6) բնակութեան տեղը մայրաքաղաքում կամ նորանից դուրս (շրջակայքում). վերջին գէպքում նշանակել և այն տեղն ու բնակութեան տեղին, որոնք զանվումեն մայրաքաղաքների Հայոց եկեղեցեաց ծխականների շրջանակում:

§ 85

Որպէս զի ծխականները կարողանան լրացնել կամ փոփոխել իրանց հասցէները՝ եկեղեցու մուտքի պատին վերայ պէտք է կախուած լինի յայտարարութիւն՝ թէ ուրտեղ է դառնում հասցէի զիրքը:

Ս. Պետրբուրգի և Մոսկուայի Հայոց եկեղեցա-

պատկան ստացուածքների կառավարութեան Բարձրագոյն հրամանով հաստատուած (1883 թ. նոյեմբերի 18-ին) Սանոնների 7րդ յօդուածի համաձայն, այս Հրահանգը, Նախիջևանի և Բեսարաբիոյ թեմակալ Առաջնորդի, սրբազան Պրիգոր արքեպիսկոպոսի հաւանութեամբ, կազմեց մայրաքաղաքների Հայոց եկեղեցեաց Հոգաբարձու և մայրաքաղաքների եկեղեցական խորհրդարանների Նախագահն Աւագ-Օօրպետ իշխան Սիմէոն Պաւթեան Աբամէլիք-Լազարեանց: Ս. Պետրբուրգ, 1887 թ. օգոստոս 21:

Ներկայ Հրահանգը, որ կազմել է նորին պայծառափայլութիւն Ս. Պետրբուրգի և Մոսկուայի Հայոց եկեղեցեաց Տէր Հոգաբարձուն իշխան Սիմէոն Պաւթեան Աբամէլիք Լազարեանց, իմ կանխաւ համաձայնութեամբ, համաձայն 1883 թ. նոյեմբերի 18-ին Բարձրագոյն հրամանով հաստատուած Սանոնների 7-րդ յօդուածին՝ այսու, պարտուպատշաճ կիրառութեան համար, հաստատումեմ իմ ստորագրութեամբ և անուանական կնքովս: Սիւնե, 1887 թ. սեպտեմբեր 28. (Թ. 126):

Նախիջևանի և Բեսարաբիայի Հայոց թեմակալ Առաջնորդ Պրիգոր արքեպիսկոպոս:

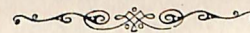
Նախիջևանի և Բեսարաբիայի Հայոց վիճակային Առաջնորդի պատենագալի կողմէժսգի ըէզիստրատոր Ստեփանեան:

ПРАВИЛА
И
ИНСТРУКЦІЯ

ПО УПРАВЛЕНІЮ ИМУЩЕСТВАМИ

С.-ПЕТЕРБУРГСКИХЪ И МОСКОВСКИХЪ

АРМЯНСКИХЪ ЦЕРКВЕЙ.

С.-ПЕТЕРБУРГЪ.
Типографія И. Н. Скороходова (Надеждинская, 39)-
1888.

П Р А В И Л А

объ управленіи имуществами армяно - григоріанскихъ церквей въ С.-Петербургѣ и Москвѣ.

По Положенію Комитета Министровъ. Высочайше утверждены 18-го ноября 1883 г.

1) Управление имуществами и относящимися къ нимъ дѣлами армяно-григоріанскихъ церквей въ С.-Петербургѣ и Москвѣ ввѣряется, въ каждомъ изъ сихъ городовъ, особому совѣту въ составѣ предсѣдателя и членовъ, числомъ шесть, съ равными правами, избираемыхъ прихожанами изъ своей среды на три года.

2) Предсѣдателемъ обоихъ совѣтовъ состоитъ попечитель столичныхъ армянскихъ церквей князь Семень Абамеликъ-Лазаревъ.

Примѣчаніе. Званіе предсѣдателя церковныхъ совѣтовъ, подобно званію попечителя, переходитъ въ потомство князя Абамеликъ-Лазарева, по праву первородства въ мужской линіи, къ лицамъ армяно-григоріанскаго исповѣданія. Въ случаѣ несовершеннолѣтія наслѣдниковъ изъ фамиліи князей Абамеликъ-Лазаревыхъ, прихожанамъ армянскихъ столичныхъ церквей предоставляется право избирать изъ своей среды временныхъ, до наступленія совершеннолѣтія старшаго представителя изъ рода князей Абамеликъ-Лазаревыхъ, предсѣдателей упо-

мянутыхъ совѣтовъ, каждый разъ на срокъ не болѣе трехъ лѣтъ. По достиженіи же представителемъ изъ рода князей Абамеликъ-Лазаревыхъ совершеннолѣтія, избранные временные предсѣдатели слагаютъ съ себя сіе званіе, не ожидая истечения избирательнаго срока.

3) Кромѣ членовъ совѣтовъ, избираются на трехлѣтній срокъ по два къ нимъ по каждому совѣту кандидата, заступающіе мѣсто членовъ въ случаѣ отсутствія послѣднихъ или выбытія ранѣе срока. При отсутствіи или болѣзни предсѣдателя, мѣсто его занимаетъ въ каждомъ изъ совѣтовъ одинъ изъ членовъ подлежащаго совѣта, по выбору предсѣдателя.

4) Избраніе временныхъ предсѣдателей совѣтовъ, членовъ оныхъ и кандидатовъ къ симъ послѣднимъ производится въ общихъ собраніяхъ прихожанъ, по большинству голосовъ присутствующихъ, и утверждается епархіальнымъ начальникомъ. Въ сихъ собраніяхъ право голоса имѣютъ всѣ принадлежація къ приходу лица мужскаго пола, достигшія 25-ти-лѣтняго возраста, пользующіяся общею законною правоспособностью къ исполненію общественныхъ обязанностей и состояція прихожанами церкви не менѣе двухъ лѣтъ. Въ званіе временныхъ предсѣдателей, членовъ совѣтовъ и кандидатовъ къ симъ послѣднимъ могутъ быть избираемы лишь тѣ лица, которые имѣютъ право участвовать въ общихъ собраніяхъ прихожанъ. О времени и мѣстѣ выборовъ приходъ извѣщается

троекратнымъ, въ воскресные дни, объявленіемъ въ церкви.

5) Избираемые члены совѣтовъ и ихъ кандидаты выбываютъ по истеченіи трехлѣтія, по очереди, по одному въ годъ, но могутъ быть снова избраны.

Примѣчаніе. Въ первые два года, впредь до установленія очереди, члены совѣтовъ выбываютъ по жребію.

6) Засѣданія совѣтовъ признаются состоявшимися, когда въ нихъ участвовало не менѣе трехъ членовъ. Опредѣленія постановляются большинствомъ голосовъ, а въ случаѣ равенства голосовъ, голосъ предсѣдателя или временно заступающаго его мѣсто даетъ перевѣсъ. Однимъ изъ членовъ совѣтовъ или особо назначеннымъ для сего лицомъ ведутся протоколы засѣданій совѣта.

7) Кругъ обязанностей совѣтовъ по управленію имуществомъ столичныхъ армянскихъ церквей, отчетность оныхъ и ближайшій распорядокъ ихъ дѣлопроизводства опредѣляются, по соглашенію попечителя названныхъ церквей съ епархіальнымъ начальникомъ, особою инструкцію, симъ послѣднимъ утвержденною, съ соблюденіемъ существующихъ постановленій.

8) Совѣтамъ для пособія въ хозяйственныхъ дѣлахъ церкви подчиняются церковные старосты, или ктиторы, дѣйствующіе на основаніи инструкціи, составленной подлежащимъ совѣтомъ. Старосты избираются для каждой изъ столичныхъ армянскихъ церквей прихожанами на три года, поряд-

комъ и съ правами, опредѣленными ст. 1026, 1028 и 1032 ч. 1 т. XI Св. Зак.

9) Въ нужныхъ случаяхъ по дѣламъ упомянутыхъ церквей попечитель, какъ председатель церковныхъ совѣтовъ, по-прежнему сносятся съ правительственными мѣстами и лицами. Присутственные мѣста и должностныя лица оказываютъ по симъ сношеніямъ законное содѣйствіе.

Высочайше утвержденнымъ 31-го мая 1885 г. Положеніемъ Комитета Министровъ постановлено: существующую редакцію §§ 5 и 8 Правилъ объ управленіи имуществами столичныхъ армянскихъ церквей измѣнить слѣдующимъ образомъ:

§ 5. Избираемые члены Совѣтовъ и кандидаты къ нимъ выбываютъ по истеченіи трехлѣтія, первые по очереди, по два въ годъ, а послѣдніе—съ истеченіемъ каждаго трехлѣтія по ихъ избранію; тѣ и другіе могутъ быть снова избраны.

§ 8. Совѣтамъ для пособія въ хозяйственныхъ дѣлахъ церкви подчиняются церковные старосты, или ктитори, дѣйствующие на основаніи инструкціи, составленной подлежащимъ Совѣтомъ. Старосты избираются прихожанами на три года, порядкомъ и съ правами, опредѣленными ст. 1026 и 1032 ч. 1 т. XI Св. Зак.

Разъясненія Министерства Внутреннихъ Дѣлъ къ Высочайше утвержденнымъ правиламъ объ управленіи имуществами столичныхъ армянскихъ церквей.

(Отношеніе Министерства отъ 29-го марта 1885 г., за № 1460).

1) Такъ какъ право голоса въ общихъ собраніяхъ прихожанъ, на основаніи § 4 Высочайше утвержденныхъ 18-го ноября 1883 г. правилъ, предоставлено лицамъ, состоящимъ прихожанами церкви не менѣе 2-хъ лѣтъ, то армяне, неимѣющіе въ столицѣ постоянной осѣдности, не могутъ быть признаваемы членами прихода; если они въ теченіи 2-хъ лѣтъ не числились въ спискѣ прихожанъ и въ исповѣдныхъ росписяхъ.

2) Учащіеся въ высшихъ учебныхъ заведеніяхъ не могутъ считаться пользующимися общою законою правоспособностью къ исполненію общественныхъ обязанностей, въ виду ст. 120 и 123 Высочайше утвержденного 23-го августа 1884 г. устава Императорскихъ Россійскихъ Университетовъ, въ коемъ постороннія лица, имѣющія опредѣленное общественное положеніе или занятія, противопоставляются студентамъ.

3) Присутствіе на выборахъ лицъ, не пользующихся правомъ голоса, не можетъ быть допускаемо, такъ какъ Высочайше утвержденныя 18-го ноября

1883 г. правила не заключаютъ въ себѣ постановленія относительно публичности выборовъ, и таковое умолчаніе приводитъ къ заключенію, что присутствіе постороннихъ зрителей, допускаемое въ нѣкоторыхъ общественныхъ учрежденіяхъ особымъ постановленіемъ закона, въ настоящемъ случаѣ оказывается излишнимъ.

4) Такъ какъ соблюденіе установленныхъ закономъ условій для участія въ выборахъ возможно лишь въ томъ случаѣ, если Церковный Совѣтъ будетъ наблюдать за сохраненіемъ законнаго порядка въ избирательномъ собраніи, то отсюда слѣдуетъ, что сей Совѣтъ имѣетъ право, въ случаѣ сомнѣнія, требовать отъ неизвѣстныхъ лицъ документовъ для удостовѣренія въ томъ, что эти лица имѣютъ право участвовать въ выборахъ.

и 5) Разрѣшеніе вопроса: слѣдуетъ ли производить выборы членовъ Совѣта баллотировкою шарами или билетами — зависитъ отъ усмотрѣнія Совѣта, который можетъ, примѣняясь къ обстоятельствамъ, избрать изъ двухъ указанныхъ способовъ тотъ, который будетъ признанъ болѣе удобнымъ.

(Отношеніе Министерства отъ 10-го мая 1886 г., за № 1906).

Такъ какъ, по закону, засѣданія коллегіальныхъ учрежденій признаются состоявшимися, когда въ нихъ участвовало не менѣе трехъ членовъ, со включеніемъ предсѣдателя, то таковое число достаточно и для церковныхъ Совѣтовъ.

ИНСТРУКЦІЯ

Совѣтамъ С.-Петербургскихъ и Московскихъ армяно-григоріанскихъ церквей

ПО ПРЕДМЕТАМЪ

КРУГА ОБЯЗАННОСТЕЙ Совѣтовъ по управленію церковными имуществами, отчетности оныхъ и ближайшаго распорядка ихъ дѣлопроизводства.

Составлена на точномъ основаніи § 7 Высочайше утвержденныхъ 18-го ноября 1883 года правилъ объ управленіи имуществами означенныхъ столичныхъ церквей.

Обязанности Совѣтовъ.

§ 1.

На обязанности Совѣтовъ лежить:

- а) Завѣдываніе капиталами и имуществами церквей.
- б) Содержаніе точной и подробной описи всеѣмъ церковнымъ движимымъ и недвижимымъ имуще-

ствамъ, церковной утвари и прочимъ вещамъ съ обозначеніемъ ихъ стоимости.

Церковная утварь, употребляемая при богослуженіяхъ, должна находиться въ завѣдываніи и храненіи одного изъ священнослужителей, назначаемаго Епархіальнымъ Начальникомъ по соглашенію съ Попечителемъ столичныхъ церквей. При необходимости пріобрѣсти новыя облаченія и разныя церковныя и другія принадлежности, Совѣты дѣлаютъ о томъ распоряженія, предварительно совѣщавшись съ настоятелемъ церквей или Духовнымъ Правленіемъ и по ихъ указаніямъ. Въ случаяхъ уничтоженія, отчужденія или продажи обветшалой утвари или другой движимости, Совѣты дѣйствуютъ не иначе какъ съ разрѣшенія подлежащаго начальства, согласно 1012 ст. 1 ч. XI Тома Св. Зак. изд. 1857 года.

- ✕ в) Изыскивать средства къ возможно болѣе правильному и успѣшному приращенію капиталовъ.
- ✕ г) Опредѣленіе наемной платы за квартиры, магазины и другія помѣщенія, сообразно обстоятельствамъ времени и другимъ условіямъ.
- ✕ д) Опредѣленіе и увольненіе необходимыхъ для службы по управленію имуществами лицъ, съ назначеніемъ имъ соотвѣтствующаго содержанія въ предѣлахъ утвержденной Епархіальнымъ Начальникомъ смѣты и снабженіемъ ихъ инструкціей.
- ✕ е) Наблюденіе за веденіемъ дѣлъ и книгъ, за сохранностію ввѣренныхъ служащимъ суммъ, книгъ и документовъ и за точнымъ исполненіемъ данныхъ имъ инструкцій.

- ✕ ж) Вспомоществованіе бѣднымъ учащимся армянамъ, разнымъ армянскимъ благотворительнымъ и учебнымъ учрежденіямъ и призрѣніе къ приходу принадлежащихъ бѣдныхъ армянъ.
- ✕ з) Составленіе за каждый годъ подробнаго отчета и представленіе такового на утвержденіе Епархіальнаго Начальника.

Примѣчаніе. Годовой отчетъ, по утвержденіи Епархіальнымъ Начальникомъ, долженъ быть напечатанъ и раздаваемъ, для свѣдѣнія, желающимъ прихожанамъ.

и) Составленіе на каждый послѣдующій годъ подробной смѣты прихода и расхода по управленію имуществами и представленіе таковой на утвержденіе Епархіальнаго Начальника. Жалованье наличному составу духовенства должно производиться и впредь въ томъ размѣрѣ, какъ было опредѣлено до обнародованія Высочайше утвержденныхъ правилъ 18-го ноября 1883 года. Прибавленіе же или убавленіе жалованья духовенству, или же прекращеніе ему даровыхъ квартиръ и отопленія оныхъ можетъ быть только по предварительному соглашенію Попечителя церквей съ Епархіальнымъ Начальникомъ и съ его разрѣшенія.

§ 2.

Члены Совѣтовъ, кандидаты къ нимъ и ктиторы церковныя несутъ обязанности свои безвозмездно; причемъ ктиторы (старосты) лишены также права пользованія даровыми помѣщеніями въ церковныхъ зданіяхъ.

§ 3.

Кандидаты вступают въ отправленіе обязанностей членовъ Совѣтовъ по большинству полученныхъ ими при избраніи голосовъ, по приглашенію Совѣта. Совѣтъ предлагаетъ кандидату вступать въ отправленіе обязанностей члена при временной отлучкѣ, болѣзни или выбытіи ранѣе срока члена Совѣта.

§ 4.

Обязанности членовъ Совѣта не могутъ быть совмѣстимы съ обязанностями ктиторовъ, управляющихъ домами и другихъ служащихъ по управленію церковными имуществами, дѣйствія которыхъ подлежатъ непосредственному контролю Совѣтовъ. Равно члены Совѣтовъ не могутъ принимать на себя какіе либо подряды или поставки, касающіеся до управленія церковными имуществами.

§ 5.

Члены Совѣтовъ и заступающіе ихъ мѣсто кандидаты исполняютъ свои обязанности на основаніи сей инструкции; служащіе же—на основаніи данныхъ имъ Совѣтомъ инструкцій, въ случаѣ съ ихъ стороны противузаконныхъ дѣйствій, превышенія предѣловъ власти, нарушенія данной имъ Совѣтами упомянутой въ § 1-мъ лит. д. инструкціи, подлежатъ какъ личной, такъ и имущественной отвѣтственности по закону.

§ 6.

Для ближайшаго дѣлопроизводства и отчетности избираются Совѣтами изъ постороннихъ лицъ по

одному письмоводителю, которые во всѣхъ своихъ дѣйствіяхъ подчиняются непосредственно Совѣтамъ. На письмоводителя возлагается и веденіе протоколовъ засѣданій Совѣтовъ, если таковые не будутъ редактированы кѣмъ либо изъ членовъ Совѣта.

§ 7.

Цѣнные бумаги, прибрѣтенныя на церковные капиталы и на вѣчные вклады, должны быть на храненіи въ Государственномъ Банкѣ.

§ 8.

Всѣ поступающія въ церковныя кассы суммы должны быть вносимы на текущій счетъ въ избранные Совѣтами банки, имѣющіе солидный авторитетъ. Сумма на текущихъ счетахъ не должна превышать *семи тысячъ рублей*. Прочія же, сверхъ этого количества, деньги должны быть употреблены на покупку государственныхъ бумагъ или иныхъ, но гарантированныхъ Правительствомъ.

§ 9.

Церковныя деньги не могутъ быть отдаваемы въ займы кому бы то ни было, не смотря на выгодныя для церковнаго интереса условія.

§ 10.

Общая сумма расходовъ не должна превышать смѣтной, утвержденной суммы; но если встрѣтится необходимость произвести расходъ сверхсмѣтный на сумму свыше *одной тысячи рублей*, то на тако-

вой расходъ испрашивается предварительно разрѣшеніе Епархіальнаго Начальника съ представленіемъ объясненія въ необходимости такого расхода. На сверхсѣмѣтный же расходъ менѣе чѣмъ на одну тысячу рублей разрѣшенія испрашивать не требуется.

§ 11.

Совѣты, если найдутъ возможнымъ, могутъ давать служащимъ по управленію церковными имуществами въ ссуду въ счетъ получаемого ими жалованья, сумму, не свыше размѣра трехмѣсячнаго жалованья, ими получаемого. Ссуды должны быть ежемѣсячно погашаемы вычетомъ изъ жалованья въ теченіе не болѣе года.

§ 12.

На всякую поставку и на всякій подрядъ на сумму свыше *одной тысячи рублей* Совѣты, по разсмотрѣніи условій и цѣнъ, заявленныхъ подрядчиками, заключаютъ съ благонадежными изъ нихъ контракты формальные, въ которыхъ должны быть обусловлены всѣ случаи, могущіе вполнѣ оградить церковные интересы. При этомъ подряды или поставки должны быть обезпечены со стороны подрядчиковъ соотвѣтствующими залогами *не менее одной трети* подрядной суммы цѣнными бумагами по росписи Министерства Финансовъ или наличными деньгами. Такого рода контракты могутъ быть совершаемы и на меньшіе чѣмъ въ 1,000 рублей подряды.

§ 13.

Контракты или условія на отдачу въ наемъ квартиръ въ церковныхъ домахъ, равно и контракты на поставки, должны быть заключаемы на сроки не болѣе трехъ лѣтъ; но, при ясныхъ для церковнаго интереса выгодахъ, Совѣты могутъ заключать контракты и на дольшіе сроки, но не свыше десяти лѣтъ. Въ контрактахъ должно быть оговариваемо о могущихъ быть перестройкахъ въ домахъ, дабы церковное управленіе въ такихъ случаяхъ не встрѣчало препятствія отъ жильцовъ.

Засѣданія Совѣтовъ.

§ 14.

Предсѣдатель совѣта или заступающій, по его назначенію, его мѣсто, соображаясь съ количествомъ и свойствомъ дѣлъ, назначаетъ дни и часы засѣданій Совѣта, о чемъ члены и, на случай, кандидаты извѣщаются повѣстками.

Обыкновенно засѣданія Совѣтовъ имѣютъ быть два раза въ мѣсяцъ, а именно въ 12 и 25 число каждаго мѣсяца, въ 8 часовъ вечера. Въ случаѣ измѣненія чиселъ дня, о томъ посылаются повѣстки за день.

§ 15.

Никто изъ членовъ Совѣта или кандидатовъ не имѣетъ права уклоняться отъ присутствія въ засѣданіяхъ подъ предлогомъ неимѣнія времени, престарѣлости или постоянной болѣзни: находящій себя

неспособнымъ къ исполненію своей обязанности долженъ просить совершеннаго увольненія изъ состава церковнаго Совѣта.

§ 16.

Въ случаѣ болѣзни или временнаго отсутствія изъ города члена Совѣта, онъ обязанъ о томъ увѣдомить председателя Совѣта.

§ 17.

Въ назначенный день, засѣданіе Совѣта открывается председателемъ. Если же число явившихся членовъ будетъ менѣе узаконеннаго (см. § 6 Высочайше утвержденныхъ правилъ 1883 года), то засѣданіе считается несостоявшимся, о чемъ составляется протоколъ, который подписывается председателемъ и присутствующими членами, а въ слѣдующемъ засѣданіи означенный протоколъ подписывается и тѣми членами, которые отсутствовали въ несостоявшемся засѣданіи.

§ 18.

По открытіи засѣданія, прежде всего читается протоколъ предыдущаго засѣданія и утверждается подписями членовъ Совѣта, если таковой протоколъ не былъ составленъ и утвержденъ подписями въ предыдущемъ собраніи; затѣмъ приступаютъ къ обсужденію текущихъ дѣлъ.

§ 19.

Докладъ дѣлъ въ засѣданіяхъ производится писмоводителемъ Совѣта на бланкахъ «докладной речистр».

§ 20.

Для каждаго засѣданія Совѣтовъ, а въ необходимыхъ случаяхъ и для отдѣльныхъ, обсужденныхъ въ засѣданіи дѣлъ, изготовляются протоколы, которые подписываются Председателемъ или председательствующимъ, членами и скрѣпляются писмоводителемъ.

§ 21.

Члены Совѣта дѣлаютъ свои предложенія или заявленія письменно Председателю или председательствующему, или устно во время засѣданія, которыя въ послѣднемъ случаѣ заносятся въ протоколъ. Эти заявленія обсуждаются тотчасъ же или отлагаются до слѣдующаго засѣданія, но въ присутствіи сдѣлавшаго заявленіе.

§ 22.

Присутствующій въ засѣданіи членъ не въ правѣ подѣ какимъ либо предлогомъ отказываться отъ подачи своего голоса по обсуждаемымъ въ засѣданіи дѣламъ.

§ 23.

Въ засѣданіяхъ Совѣтовъ не могутъ обсуждаться вопросы по дѣламъ, не входящимъ и не относящимся къ управленію собственно церковнымъ имуществомъ и относящимся къ нему дѣламъ, согласно § 1-му Высочайше утвержденныхъ Правилъ 1883 года.

Общее собраніе прихожанъ.

§ 24.

Общія собранія прихожанъ созываются церковными Совѣтами ежегодно, одинъ разъ, не позже апрѣля мѣсяца или начала мая, для избранія членовъ и кандидатовъ, а равно и ктиторовъ церковныхъ.

Примѣчаніе. Въ случаѣ смерти Попечителя столичныхъ церквей и Предсѣдателя церковныхъ столичныхъ Совѣтовъ созывается экстренное собраніе прихожанъ, согласно примѣчанію къ § 2-му Высочайше утвержденныхъ Правилъ.

§ 25.

Избраніе въ упомянутыя въ § 24 званія лицъ производится по истеченіи указанныхъ Высочайше утвержденными Правилами сроковъ.

§ 26.

Приглашеніе въ общее собраніе, съ указаніемъ дня и мѣста для выборовъ, производится тоекратнымъ, въ воскресные дни, объявленіемъ въ церкви послѣ богослуженія, причемъ третье объявленіе имѣетъ быть за недѣлю до назначеннаго дня общаго собранія.

§ 27.

О времени и мѣстѣ общаго собранія Попечитель церквей извѣщаетъ Г-на Градоначальника, Г-на Оберъ-Полиціймейстера и участковыхъ приставовъ.

§ 28.

До общаго собранія церковные Совѣты изготавляютъ въ алфавитномъ порядкѣ на русскомъ и армянскомъ языкахъ списки имѣющихъ право голоса прихожанъ, записавшихся въ адресную книгу, обозначивъ имя, отчество, фамилію и прочія свѣдѣнія согласно рубрикамъ въ книгѣ.

Списки эти утверждаются Совѣтами и, по напечатаніи, рассылаются по адресамъ къ прихожанамъ. Вмѣстѣ съ означенными списками рассылаются прихожанамъ и печатныя извѣщенія о времени и мѣстѣ общаго собранія; таковыя извѣщенія служатъ и входными билетами въ общее собраніе.

Примѣчаніе. Неполучившіе печатнаго извѣщенія допускаются въ общее собраніе въ томъ только случаѣ, если правоспособность лица отмѣчена въ адресной книгѣ и утверждена Совѣтомъ.

§ 29.

Число присутствующихъ на общемъ собраніи опредѣляется числомъ представленныхъ входныхъ билетовъ.

§ 30.

При входѣ въ собраніе каждому прихожанину выдается по одному бланку для записыванія имени и фамиліи предлагаемыхъ ими къ избранію лицъ.

§ 31.

Церковные Совѣты въ опредѣленіи правоспособности прихожанъ къ участію въ общихъ собраніяхъ руководствуются § 4-мъ Высочайше утвержденнымъ

Правиль 1883 года и разъясненіями къ нимъ Министерства Внутреннихъ Дѣлъ.

§ 32.

Въ назначенный день и часъ собраніе открывается Попечителемъ столичныхъ армянскихъ церквей, который и предсѣдательствуетъ въ общемъ собраніи. Если Попечитель столичныхъ церквей и церковныхъ Совѣтовъ по какимъ либо причинамъ не можетъ предсѣдательствовать въ общемъ собраніи, то предоставляетъ прихожанамъ выбрать вмѣсто него предсѣдательствующаго въ этомъ собраніи.

§ 33.

Обязанности письмоводителя общаго собранія исполняетъ письмоводитель церковныхъ Совѣтовъ.

§ 34.

По открытіи общаго собранія, Попечитель столичныхъ церквей или выбранный предсѣдательствующій, объявляя о выбывающихъ членахъ совѣта, кандидатахъ и ктиторахъ, объясняетъ, что выбывающіе могутъ вновь быть выбраны и приглашаетъ собраніе приступить къ повѣркѣ числа явившихся прихожанъ (§ 28) и затѣмъ къ выборамъ въ указанномъ въ § 36 порядкѣ.

§ 35.

По опредѣленіи числа присутствующихъ прихожанъ, Попечитель или предсѣдательствующій приказываетъ прекратить доступъ въ собраніе опоздавшихъ.

§ 36.

По провѣреннымъ количествамъ выданныхъ и представленныхъ прихожанами бланковъ, составляется списокъ лицъ, подлежащихъ избранію баллотированіемъ шарами. По освидѣтельствованіи и установленіи ящиковъ съ именемъ и фамиліею кандидатовъ, въ порядкѣ по числу наиболѣе полученныхъ голосовъ, вызываются предсѣдателемъ избиратели, которые, получая у каждого ящика по одному шару, опускаютъ оный въ то или другое отдѣленіе ящика («за» или «противъ»). У каждого ящика должно находиться столько шаровъ, сколько явилось на собраніе прихожанъ, и шаръ, взятый прихожаниномъ у одного ящика, долженъ опускаться въ тотъ же ящикъ; но ни коимъ образомъ не допускается, чтобы взятые шары у нѣсколькихъ ящиковъ опускались бы въ одинъ ящикъ. По окончаніи баллотировки приглашаются трое изъ присутствующихъ прихожанъ для провѣрки и записыванія полученныхъ результатовъ; счетъ же шаровъ производитъ самъ Предсѣдатель общаго собранія въ виду всего собранія.

Число избирательныхъ и неизбирательныхъ въ каждомъ ящикѣ шаровъ не должно превышать числа наличныхъ избирателей: въ противномъ случаѣ выбранный подлежитъ перебаллотированію.

Примѣчаніе. Если бы нашелся впоследствии болѣе удобный способъ баллотировки, то общее собраніе можетъ его принять для выборовъ.

§ 37.

Избранными признаются получившіе большинство голосовъ, которое исчисляется по отношенію голосовъ утвердительныхъ къ общему числу присутствующихъ въ собраніи прихожанъ.

§ 38.

Если избраннымъ окажется прихожанинъ, отсутствующій въ общемъ собраніи, то, на случай его отказа, долженъ быть избранъ на его мѣсто кандидатъ, присутствующій въ собраніи.

§ 39.

Неприсутствовавшій въ общемъ собраніи, но выбранный въ общемъ собраніи, долженъ въ теченіе семи дней сообщить предсѣдателю церковнаго Совѣта о своемъ согласіи или несогласіи на совершившееся въ пользу его избраніе; несообщеніе же будетъ считаться отказомъ.

§ 40.

Постановленія общаго собранія, по отношенію порядка и производства выборовъ, записываются въ протоколъ и подписываются Предсѣдателемъ общаго собранія, членами Совѣта и желающими подписаться прихожанами, присутствующими на общемъ собраніи.

§ 41.

Въ общихъ собраніяхъ Предсѣдателю вмѣняется въ обязанность не допускать обсужденія вопросовъ по такимъ дѣламъ или предположеніямъ, которыя,

по точному смыслу § 1 Высочайше утвержденныхъ Правилъ 1883 года, не входятъ ни въ кругъ дѣйствій церковныхъ Совѣтовъ, ни прихожанъ.

§ 42.

Попечитель церквей, Предсѣдатель столичныхъ церковныхъ Совѣтовъ, представляетъ на утвержденіе Епархіальнаго Начальника избранныхъ лицъ, которыя вступаютъ въ исправленіе своихъ обязанностей лишь по ихъ утвержденіи, о чемъ извѣщаются Предсѣдателемъ Совѣтовъ.

§ 43.

Замѣчанія на допущенныя въ общемъ собраніи неправильности могутъ быть указаны церковнымъ Совѣтамъ въ теченіе восьми дней по совершеніи выборовъ.

Совѣтъ, разсмотрѣвъ означенныя замѣчанія, представляетъ ихъ Епархіальному Начальнику съ своимъ заключеніемъ.

§ 44.

Если прихожане считаютъ нужнымъ для пользы управленія церковными имуществами сдѣлать какія либо предложенія или заявленія, то таковыя представляются церковнымъ Совѣтамъ внѣ общаго собранія и письменно. Если эти письменныя предложенія подписаны не менѣе 30 прихожанами, имѣющими правоспособность, то Совѣты о своемъ заключеніи на оныя сообщаютъ имъ чрезъ указаннаго отъ нихъ уполномоченнаго, и копію такого состоявшагося заключенія Совѣта представляютъ

Епархіальному Начальнику для свѣдѣнія и надлежащаго усмотрѣнія.

§ 45.

При нарушении членами общаго собранія порядка и при безуспѣшности возстановить оный, Предсѣдатель обязанъ закрыть собраніе, хотя бы выборы не были произведены, и назначаетъ общее собраніе въ другой разъ. Если же и въ другой разъ, по тѣмъ же причинамъ, выборы не состоятся, то Предсѣдатель вновь закрываетъ собраніе и представляетъ о томъ на благоусмотрѣніе Епархіальнаго Начальника, ожидая его распоряженій.

Отчетность.

§ 46.

Церковные Совѣты ведутъ книги и счета такъ, чтобы они во всякое время содержали полныя и точныя свѣдѣнія о наличныхъ капиталахъ, о приходѣ и расходѣ денегъ по управленію церковными имуществами и о состояніи недвижимаго и движимаго церковнаго имущества.

§ 47.

За каждый мѣсяць, не позже 12-го числа, Совѣты разсматриваютъ балансъ по состоянію счетовъ, провѣряютъ наличность кассы и удостовѣряютъ таковой балансъ своими подписями.

§ 48.

За каждый мѣсяць, не позже 4-го числа наступающаго мѣсяца, ктиторъ церковный, управля-

ющій домами и смотритель кладбищенской церкви и дома при ней представляютъ всѣ подробныя свѣдѣнія о поступившихъ у нихъ за мѣсяць сборахъ и произведенныхъ ими или разрѣшенныхъ Совѣтомъ расходахъ съ оправдательными документами. Письмоводитель всѣ эти свѣдѣнія провѣряетъ, группируетъ, заноситъ въ подлежащія книги и представляетъ, вмѣстѣ съ балансомъ за отчетный мѣсяць, Совѣту на разсмотрѣніе и утвержденіе.

§ 49.

Всѣ поступающіе за отчетный мѣсяць сборы черезъ старосту и смотрителя кладбищенской церкви въ городской и кладбищенской церквахъ и домахъ, передаются подъ росписку управляющимъ домами церковными, а сіи послѣдніе вносятъ переданныя имъ суммы немедленно на текущій счетъ, вмѣстѣ съ полученными съ квартиръ деньгами въ продолженіе мѣсяца и по мѣрѣ полученія, въ назначенный Совѣтомъ банкъ.

Изъ сборовъ, получаемыхъ церквами за совершение обрядовъ крещенія, вѣнчанія, погребенія и панихидъ по усопшимъ, Совѣты, по существующему во всѣхъ армяно-григоріанскихъ церквахъ порядку, должны, по истеченіи каждаго мѣсяца, чрезъ мѣстныя духовныя правленія, отсылать въ консисторію своей епархіи половинную часть этихъ сборовъ.

Затѣмъ всякіе сборы добровольныхъ пожертвованій *въ церковь*, но въ пользу ихъ, по особымъ книгамъ, могутъ быть производимы, но не иначе

какъ съ разрѣшенія подлежащаго начальства, согласно 1014 ст. части 1 XI тома Св. Зак. изд. 1857 года.

§ 50.

Безъ разрѣшенія Совѣта управляющіе домами не въ правѣ подѣ какимъ либо предлогомъ хранить у себя поступившія къ нимъ деньги съ квартиръ либо изъ другихъ источниковъ дохода.

§ 51.

Всѣ счета, по которымъ подлежитъ произвести платежи, представляются къ 20-му числу каждаго мѣсяца въ Совѣтъ ктиторомъ, управляющимъ домами и смотрителемъ кладбищенской церкви, удостоверяемые надлежащими подписями въ дѣйствительности поступления къ нимъ указанныхъ въ счетахъ предметовъ или производства работъ.

§ 52.

По упомянутымъ въ § 51 счетамъ письмоводитель Совѣта составляетъ платежные листы, которые при особомъ спискѣ представляетъ не позже 25-го числа каждаго мѣсяца въ засѣданіе Совѣта на утвержденіе членовъ. Къ этому же числу мѣсяца представляются и требовательныя вѣдомости на выдачу жалованья духовенству и служащимъ. Платежные листы помѣщаются Предсѣдателемъ съ показаніемъ на нихъ № чека и подписаніемъ на каждомъ слова «выдать», и за выдачею по онимъ, съ роспискою на нихъ же полученія, присообщаются къ документамъ церковнаго Совѣта.

§ 53.

Ни какой расходъ не можетъ быть произведенъ безъ разрѣшенія Совѣта, за исключеніемъ мелочныхъ расходовъ, на которые Совѣтъ выдаетъ опредѣленные суммы авансомъ.

§ 54.

Служащіе, получившіе авансы на мелкіе расходы, обязаны, по окончаніи ихъ, представить Совѣту подробный отчетъ произведеннымъ расходамъ съ оправдательными документами. По провѣркѣ, Совѣтъ, если нужно, вновь разрѣшаетъ выдачу авансовъ.

§ 55.

Платежи по расходамъ, утвержденнымъ Совѣтами, по контрактамъ, условіямъ и протоколамъ, разрѣшаются по платежнымъ листамъ Предсѣдателемъ за скрѣпною письмоводителя. При каждомъ платежномъ листѣ должны быть приложены удостовѣренные счета въ надлежащемъ порядкѣ въ томъ, что поставка, подрядъ или другая работа дѣйствительно исполнены. Платежные же листы по остальнымъ выдачамъ или расходамъ, разрѣшаемымъ Совѣтомъ, подписываются для выдачи по нимъ присутствующими членами въ Совѣтѣ.

§ 56.

На производство платежей по платежнымъ листамъ Совѣтъ всякій разъ разрѣшаетъ выдачу управляющимъ домами чека на полученіе съ те-

кущаго счета денегъ. Изъ вырученныхъ же денегъ со свѣчей, другихъ предметовъ и со сборовъ въ церкви не дозволяется производить платежей хотя и разрѣшенные Совѣтомъ, для которыхъ дается или авансъ или отдѣльный чекъ.

§ 57.

Отчетный годъ считается съ 1-го января.

§ 58.

Годовой отчетъ по управленію церковными имуществами долженъ заключать въ себѣ слѣдующія главные статьи

1) По приходу:

а) Приходъ по городскимъ и кладбищенскимъ церквамъ, какъ-то: прибыль отъ продажи свѣчей, освѣщенія церкви во время браковъ, отпѣванія, отъ употребленія церковныхъ покрововъ на гробъ, панихидъ на дому и въ церкви и за купель при крещеніи. б) Приходъ по городскому дому: съ отдачи квартиръ, магазиновъ при домахъ и другихъ помѣщеній, независимыхъ отъ квартиръ; съ продажи пришедшихъ въ ветхость предметовъ при домахъ; съ полученія процентовъ съ церковныхъ капиталовъ и съ суммъ, лежащихъ на текущемъ церковномъ счетѣ, и съ разныхъ случайныхъ по хозяйству мелкихъ доходовъ.

2) По расходу:

а) По городскимъ и кладбищенскимъ церквамъ, какъ-то: содержаніе духовныхъ правленій, духовенства и служащихъ при церквахъ, пособія вдовамъ ихъ, застрахованіе, отопленіе церкви, освѣ-

щеніе, ремонтъ церквей, утвари церковной и другіе мелкіе расходы. б) По городскимъ и кладбищенскимъ домамъ: содержаніе, пособія и награды служащимъ и инымъ; страхованіе, отопленіе, освѣщеніе, водоснабженіе, ремонтное содержаніе газо- и водопроводовъ, ремонтъ домовъ и мостовыхъ, уплата государственнаго налога и оцѣночнаго сбора, чистка дымовыхъ трубъ, вывозка нечистотъ и мусора, канцелярскія принадлежности Совѣтовъ и мелкіе непредвидѣнные расходы. в) Общіе расходы: стипендіаты такъ называемые «церковные» въ Лазаревскомъ институтѣ, участіе Совѣта петербургскаго въ пособіи нѣкоторымъ школамъ, пособія учащимся въ С.-Петербургѣ и пособія бѣднымъ, пріѣзжающимъ въ столицу и на отправку ихъ и другихъ больныхъ на родину, погребеніе немущихъ умирающихъ въ госпиталяхъ.

3) За тѣмъ при отчетѣ (въ балансѣ) должны быть показаны: *по активу*:

а) Счетъ кассы, т. е. остатокъ наличныхъ денегъ къ 1-му января слѣдующаго года. б) Счетъ текущихъ счетовъ. в) Опись процентныхъ церковныхъ бумагъ (со стоимостью бумагъ по послѣднему, до заключенія счетовъ, курсу и по церковнымъ книгамъ) съ показаніемъ нарицательныхъ цѣнъ. г) Счетъ недвижимыхъ имуществъ, стоимость каждаго отдѣльнаго строенія, за отчисленіемъ 2% погашенія. д) Счетъ движимыхъ имуществъ со стоимостью оныхъ, за отчисленіемъ ежегодно 10% погашенія. е) Счетъ разныхъ должниковъ, учреждений и лицъ. ж) Счетъ или опись залоговъ, удер-

жанныхъ съ подрядчиковъ или поставщиковъ процентными бумагами или наличными деньгами, и з) Опись оставшихся къ 1-му января наступающаго года дровъ, свѣчей, деревяннаго масла, бланковъ и писчей бумаги и проч. *По пассиву:* а) счетъ капиталовъ церковныхъ, съ присоединеніемъ прибыли отъ истекшаго года. б) Счетъ вѣчныхъ вкладовъ, внесенныхъ разными лицами съ назначеніемъ по ихъ духовнымъ завѣщаніямъ. в) Счетъ разнымъ кредиторами, т. е. суммамъ, числящимся за церквами, учрежденіямъ кредитнымъ и лицамъ, невыплаченныхъ имъ по счетамъ денегъ за отчетный годъ, или невыданнаго духовенству за отчетный годъ жалованья, равно и служащимъ; счетъ также суммамъ, внесеннымъ жильцами за наступающій годъ, и г) счетъ прибылей и убытковъ (суммъ дѣйствительной прибыли за отчетный годъ).

§ 59.

Въ годовыхъ балансахъ неблагонадежные долги должны быть показываемы въ примѣрныхъ цифрахъ, а стоимость принадлежащихъ церквамъ процентныхъ бумагъ показывать не свыше той цѣны, по которой онѣ приобрѣтены.

Дѣлопроизводство.

§ 60.

Всѣ входящія въ Совѣтъ бумаги, по вскрытіи или приѣмѣ ихъ, помѣчаются письмоводителемъ съ

обозначеніемъ года, мѣсяца, дня приѣма и номера по порядку.

§ 61.

Полученныя бумаги вносятся въ журналъ входящихъ бумагъ, въ которомъ излагается вкратцѣ содержаніе каждой бумаги, съ означеніемъ года, мѣсяца, дня, номера, мѣста или лица, отъ котораго получена, по порядку вступленія; въ журналъ вносятся и номера исходящихъ бумагъ.

§ 62.

Входящія бумаги, по запискѣ въ журналъ (§ 61) представляются Предсѣдателю Совѣтовъ, который дѣлаетъ на нихъ помѣтки.

§ 63.

По разсмотрѣніи Предсѣдателемъ входящихъ бумагъ и нужныхъ по нимъ справокъ или объясненій, составляется докладной реестръ.

§ 64.

Докладной реестръ долженъ содержать въ себѣ содержаніе бумагъ, справки и объясненіе дѣла, не обсужденнаго въ предъидущемъ засѣданіи. Словесныя же предложенія членовъ вносятся въ докладной реестръ во время засѣданія.

§ 65.

Словесныя прошенія постороннихъ лицъ выслушиваются въ засѣданіи Совѣта и тутъ же вносятся въ докладной реестръ для обсужденія.

§ 66.

По приготовленіи докладнаго реестра, онъ вносится для рѣшенія въ предстоящее засѣданіе Совѣта.

§ 67.

Постановленіе Совѣта по каждому дѣлу помѣчается Предсѣдателемъ вкратцѣ во время засѣданія на докладномъ реестрѣ въ графѣ «резолуція Совѣта».

§ 68.

Докладъ состоитъ въ чтеніи и разборѣ дѣла, причемъ докладывающій, въ случаяхъ, требующихъ поясненій, излагаетъ ихъ словесно.

§ 69.

По мѣрѣ обсужденія и разбора дѣлъ по докладному реестру, составляется протоколъ, въ которомъ выставляются: число засѣданія, присутствовавшіе члены, содержаніе дѣла, рѣшенія и голоса «за» или «противъ».

§ 70.

Протоколъ готовится во время засѣданія; при невозможности исполнить оный по мѣрѣ слушанія дѣла, онъ готовится послѣ, и вчернѣ разсылается членамъ для просмотра. Въ слѣдующее же засѣданіе прочитывается и подписывается членами Совѣтовъ.

§ 71.

Если протоколъ не составленъ во время засѣданій, то, въ случаѣ неотложности нѣкоторыхъ дѣлъ

къ немедленному исполненію, таковыя дѣла, рѣшенныя Совѣтомъ, подписываются членами на докладномъ реестрѣ.

§ 72.

Члены Совѣта не имѣютъ права въ присланныхъ имъ для просмотра протоколахъ прошедшаго засѣданія измѣнять высказанныя ими мнѣнія; если же кто либо находитъ, что его мнѣніе неточно передано письмоводителемъ, то въ будущемъ засѣданіи имѣетъ право требовать болѣе точнаго изложенія, каковое требованіе, въ случаѣ разногласія членовъ, рѣшается по большинству.

§ 73.

Въ протоколахъ для подписи не допускаются подчистки или поправки; если же, по необходимости, таковыя сдѣланы, то въ концѣ протокола, до подписи, должны быть оговорены.

§ 74.

Протоколы пишутся по пунктамъ и съ возможно большею ясностію.

§ 75.

По подписаніи членами протоколовъ, слѣдуетъ, по содержанію въ оныхъ рѣшеній постановленій, исполнить все содержащееся въ протоколахъ и объявить кому слѣдуетъ официально письменно.

§ 76.

Исходящія бумаги готовятся письмоводителемъ Совѣта на основаніи протокола, или до-

кладнаго реестра (§ 71), подписаннаго членами, и должны быть изложены ясно и содержать все нужныя свѣдѣнія, до дѣла относящіяся; на нихъ выставляется и № по порядку. Исходящія бумаги подписываются Предсѣдателемъ и скрѣпляются письмоводителемъ.

§ 77.

Исходящія бумаги до отсылки ихъ по принадлежности, вносятся въ исходящій журналъ съ означеніемъ №, числа, мѣсяца и года и лица, къ которому посылаются. Сверхъ сего, вкратцѣ излагается содержаніе и № протокола, на основаніи котораго она составлена. Копіи съ исходящихъ бумагъ (посредствомъ прессовальной книги) сохраняются при дѣлахъ Совѣтовъ.

§ 78.

Исходящія, отсылаемыя по адресу, бумаги должны быть въ пакетахъ, запечатанныхъ печатью Совѣтовъ и доставляемы по разсылной книгѣ.

§ 79.

Журналы входящихъ и исходящихъ бумагъ могутъ быть въ одной и той же книгѣ, на лѣвой сторонѣ которой записывать входящія, а на правой исходящія бумаги.

§ 80.

Для бумагъ однороднаго содержанія, какъ на примѣръ: прошеній учащихся и другихъ о пособіяхъ ежемѣсячныхъ или единовременныхъ, долженъ быть одинъ столпъ и подъ однимъ номеромъ.

§ 81.

При каждомъ дѣлѣ (въ столпѣ) должна быть опись находящихся въ ономъ бумагъ, входящихъ и исходящихъ, приложений, названіе лицъ и мѣстъ, отъ которыхъ получены или къ кому посланы бумаги. На обложкѣ столпа означается названіе дѣла, номеръ и время начала и окончанія онаго и количество листовъ въ немъ.

§ 82.

Все дѣла, документы и протоколы засѣданій Совѣтовъ хранятся въ помѣщеніи Совѣтовъ подъ отвѣтственностію письмоводителя за цѣлость оныхъ.

§ 83.

Подлинныя протоколы засѣданій Совѣтовъ, документы, кассовыя и счетныя книги не подлежатъ выдачѣ кому либо изъ членовъ на домъ, но могутъ быть разсматриваемы въ помѣщеніи Совѣта. Если бы встрѣтилась кому либо изъ членовъ, въ интересахъ церковныхъ имуществъ, надобность долгаго разсмотрѣнія и соображенія какого либо дѣла или документа, то письмоводитель дѣлаетъ съ нихъ частную копію (съ протоколовъ или прочихъ нужныхъ бумагъ) и выдаетъ просившему члену.

§ 84.

Для приведенія въ извѣстность числа прихожанъ въ столицахъ и для составленія за каждый годъ предъ общимъ собраніемъ точнаго списка объ нихъ, а равно о тѣхъ, которые пользуются правомъ голоса (§ 4 Высочайше утвержденныхъ Пра-

вилъ 1883 года), подлежащіе Совѣты церковные обязаны завести въ означенныхъ столичныхъ церквахъ алфавитныя адресныя книги, прошнурованныя, пронумерованныя и печатью Совѣтовъ скрѣпленныя. Адресныя книги должны заключать въ себѣ слѣдующія графы: 1) фамилію, имя и отчество прихожанъ; 2) годъ рожденія; 3) мѣсто рожденія; 4) званіе и родъ занятій; 5) годъ прибытія въ столицу; 6) мѣсто жительства въ оныхъ или внѣ столицъ (за городомъ или окрестностяхъ его); въ такомъ случаѣ означить и мѣстность и мѣсто жительства, входящая въ районъ приходовъ столичныхъ армяно-григоріанскихъ церквей.

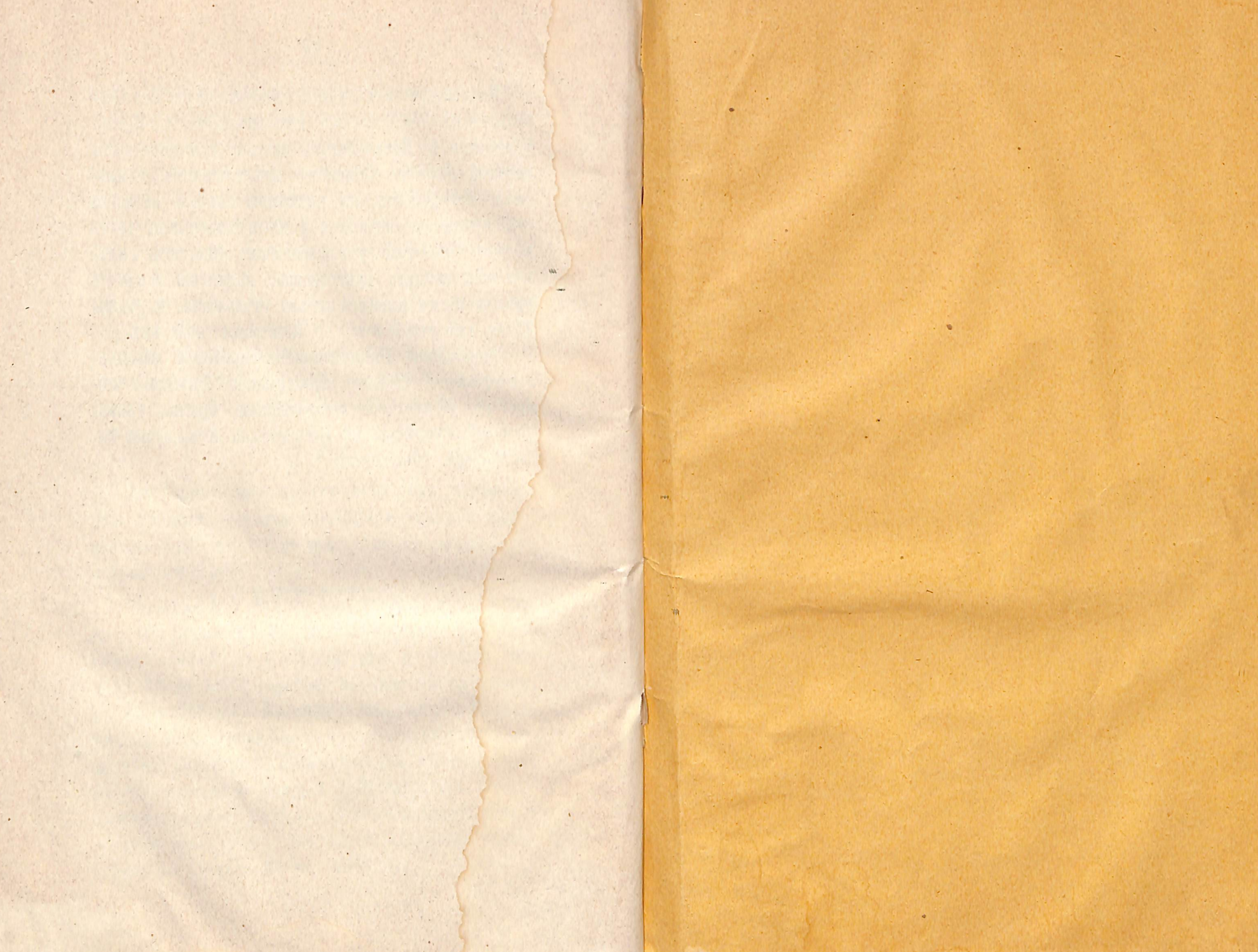
§ 85.

Для пополненія прихожанами или измѣненія ихъ адресовъ, о мѣстѣ нахождения адресной книги должно быть вывѣшено на входныхъ церковныхъ дверяхъ свѣдѣніе.

Согласно § 7 Высочайше утвержденныхъ правилъ объ управленіи имуществами армяно-григоріанскихъ церквей въ С.-Петербургѣ и Москвѣ (ноября 18-го 1883 года) инструкцію сію составилъ, по соглашенію съ Высокопреосвященнымъ Начальникомъ Нахичевано-Бессарабской Епархіи Архіепископомъ Григоріемъ, Попечитель столичныхъ армяно-григоріанскихъ церквей и Предсѣдатель столичныхъ церковныхъ Совѣтовъ, Генераль-Маіоръ *Князь Семенъ Давыдовичъ Абамеликъ-Лазаревъ*. С.-Петербургъ. Августа 21-го 1887 года.

Настоящую инструкцію, составленную Его Сіятельствомъ Господиномъ Попечителемъ С.-Петербургскихъ и Московскихъ армяно-григоріанскихъ церквей Княземъ Семеномъ Давыдовичемъ Абамеликъ-Лазаревымъ, по предварительному со мною соглашенію на основаніи § 7-го Высочайше 18-го ноября 1883 года, утвержденныхъ Правилъ, симъ, для надлежащаго руководства, подписью моею и приложеніемъ именной печати утверждаю. Сентября 28-го дня 1887 года, г. Кишиневъ. (№ 126).

Начальникъ Нахичевано-Бессарабской Армяно-григоріанской Епархіи, Архіепископъ *Григорій*. Секретарь Нахичевано-Бессарабской Армяно-григоріанской Епархіальной Консисторіи Коллежскій Регистраторъ *Степановъ*.

3m

3402

2298